

sopotnja

*Želimo vam
prijetne praznike
in veliko sreče
v letu 2018!*

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
september 2017, številka 3, letnik 6
ISSN 1848-4360
Reka, junij 2017

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Istog Žorž
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

uradne ure, knjižnica in klubski prostori

torek 10.00–12.00, 18.00–20.00 in
četrtak: 10.00–12.00

MePZ: ponedeljek 18.00–20.30

Dramska skupina: torek 17.30–19.00 ali po dogovoru

Folklorna skupina: sreda 19.00–21.00

Planinska skupina: torek 20.00–21.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtak ob 18.00

Glasbena skupina: torek 17.30–20.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek 17.00–20.00

Mladinska skupina: sobota popoldan, po dogovoru

Likovna skupina: po dogovoru

iz vsebine

Uvodnik

3

Iz društva

4

Iz pouka DPS

18

Literarni kutiček

16

Si-T

17

Pogled z onkraj Snežnika

21

Srečanja

22

Foto kotiček

24

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH

Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanica: dr. Smiljana Knez

Konzularni oddelek, uradne ure:

ponedeljek od 9.00 do 12.00

sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00

petek od 9.00 do 12.00

tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015

faks: +385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://sloembassy.zagreb@gov.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen

kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med

prazniki: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

EGON: NARAVA NAHRANI DUŠO

Iztekajoče se leto je bilo v KPD Bazovica v znamenju pomembne obletnice, častitljivemu, 70. Rojstnemu dnevu pa posvečeni vsi dogodki. Ta Sopotja so zato, kot smo napovedali, praznično obarvana, za nami je namreč tudi osrednja slovesnost s podelitvijo priznanj, skupaj s spremljajočimi dogodki, kot so nastop dramske skupine, razstava fotografij legendarnega planinca Jake Čopa in humanitarna razstava samorastniškega nagrajevanega slikarja Janeza Štrosa – vsemu smo namenili dodatne strani. Društvo je za proslavo prejelo več čestitk in pohval, besede slavnostnih govorcev pa je mogoče strniti v oceno, da je KPD Bazovica močno vpeta v okolje in ima pomembno povezovalno vlogo. O tem pričajo tudi dogodki, ki jih tokrat spremljamo, pred tem pa velja omeniti srečanje vseh slovenskih društev in letošnjo obletnico, 25 let krovne organizacije. Rubrika Iz društva omenja še sodelovanje na letni prireditvi, na kateri se predstavljajo reške manjšine in je tokrat potekala v okviru projekta Reka, evropska prestolnica kulture 2020; MePZ je z nastopom obogatil prireditev reškega društva književnikov ob njihovi desetletnici, Slovenski dom je gostil konferenco slovenskih mladinskih organizacij iz zamejstva, pa tudi nastop društva iz Tuzle, medtem ko je MePZ KPD Bazovica gostoval pri rojakih v Banjaluki, folklorna skupina pa zaplesala na Grobniku in zatem gostila nastop tamkajšnjih plesalcev. Dramska skupina se je znova uspešno predstavila v Malečniku pri Mariboru, fotografska skupina je v goste povabila bistriškega fotografa Andreja Udoviča iz FK Sušec in postavila razstavo z naslovom Utrinki z izletov, njihove fotografije pa krasijo tudi tokratni Foto kotiček; obiskali smo tudi reško razstavo Retrovizor umeetniškega fotografa Istoga Žorža. V društvu je bil večer tudi za najmlajše, z lutkovno skupino Luki iz KD Svoboda Kisovec iz Slovenije; tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar se je udeležila tudi obiska učencev OŠ Kidričevo na reški OŠ Pečine in se v društvu sešla s predstavnikoma slovenskega ministrstva in Zavoda RS za šolstvo, podpredsednica Jasmina Dlačič pa je društvo predstavljala na proslavi v počastitev desetletnice SKD Oljka v Poreču. Omenjamo tudi pobudo za sestanek, ki jo je slovenskim društvom po dveh letih mandata poslala saborska poslanka Ermina Lekaj Prljaskaj. Ob koncu spremljamo tudi planince, za katerimi sta živahno poletje in pestra jesen, v novo leto pa vstopajo z že načrtovanimi izleti za prve tri mesece. Rubrika Iz svetov spremlja skupno sejo sveta Mesta Reka in PGŽ, predstavniki pa so se udeležili tudi prvega in uspešnega srečanja rojakov v Matuljih, ki ga je organiziral tamkajšnji slovenski manjšinski svet na občinski ravni. Rubrika, namenjena oblikam učenja slovenščine, na kratko predstavlja organizacijo v tem šolskem letu in odmevno delavnico v Čabru, v organizaciji tamkajšnje učiteljice DPS Mirjane Žagar ter narodne knjižnice Ivana Žagarja in njene ravnateljice Sintije Žurga Paripović. Za Literarni kotiček nas je znova razveselila rojakinja Metka Benussi; tokrat piše o sorodstvenih vezeh z znanim reškim slikarjem Romolom Venuccijem, po materi slovenskih korenin, ki pa se je, kot denimo Francesco Drenig in tudi drugi, v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno priključil italijanskemu kulturnemu krogu na Reki. Rubrika Si-T omenja predstavitev treh knjig: publikacije mag. Daine Glavočić o pomembnih reških someščankah, zatem dopolnjene, druge izdaje knjige o zgodovini Gorskega kotarja avtorja Slavka Malnarja in pesniške zbirke rojakinje Andreje Malta, za katero upamo, da jo bomo imeli priložnost spoznati tudi v društvu. Ob zaključku številke pa nas je presenetila žalostna novica o smrti dolgoletne članice Margherite Mirić, ki je v društvu delovala skoraj vsa leta od začetka. Na letošnji jubilej društva pa se je v rubriki Pogled z onkraj Snežnika ozrla tudi naša bistriška sodelavka Dragica Jaksetič. Ob koncu še razveseljiva novica, da je dr. Barbara Riman potrjena za članico Sveta za zamejstvo pri Vladi RS, poleg Darka Šonca, ki je bil član tudi v dosedanjih mandatih. Prva seja je napovedana za december, več o tem v prihodnji številki. Želimo vam prijetne praznike in vse dobro v novem letu. ■ Uredništvo

Uvodnik

9. september, T-objekt, Benčič, Reka

Porto etno festival

Vokviru programa Reka EPK 2020 je bil organiziran Porto etno festival kot spoj etno glasbe in gastronomije narodnih manjšin Reke in Primorsko-goranske županije. Dogodek je bil svojevrstna kombinacija večletne reške prireditve Etno smotra in lanskega programa Bakanalije – babica ni od tu, uspešnega v sklopu projekta Reka EPK 2020. Zvrstile so se delavnice in programi za najmlajše, obiskovalci so lahko spoznali tudi okuse tradicionalne kuhinje različnih narodov, osrednji del večera pa je izpolnil glasbeni program po izboru umetniškega direktorja festivala, glasbenika Zorana Majstorovića. Posebej za to priložnost je bil sestavljen Porto etno orkester, z reškimi glasbeniki, ki sta se jim pridružila slovenska umetnica Nika Solce in znani beograjski glasbenik Vasil Hadžimanov, nastopili pa sta tudi skupini iz Italije in Bolgarije, Arakne Group in Karandila Gypsy Brass Orchestra.

Pri organizaciji festivala so poleg Mesta Reka in Društva Reka EPK 2020 sodelovali še Interdisciplinarni kolektiv Manufaktura ter kot partnerji Plovdiv EPK 2019, italijanski konzulat z Reke, SKD Prosvjeta in KPD Bazovica. Marjana Mirković

Nika Solce. Foto: www.nikasolce.info

Nika Solce

Nika Solce je vsestranska umetnica lutkarica in pevka, ki svojo glasbeno govorico združuje z ljudskim izročilom. Že od rane mladosti nastopa z glasbeniki z vsega sveta in išče nove priložnosti za izražanje tako znotraj divjih balkanskih ritmov kot indijskih duhovnih pesmi. A zaradi izrednega smisla za lastne melodije, ki jih združuje z glasbo iz drugih delov sveta, njene interpretacije ne vodijo le na popotovanje znotraj in zunaj nas, temveč so tudi nadvse izvirne. Glasba, ki jo izvaja z različnimi glasbeniki in mednarodnimi zasedbami, je preplet ljudskega izročila, avtorske glasbe in uglasbitev poezije Franceta Prešerna, Srečka Kosovela, Ferija Lainščka in drugih slovenskih poetov. Njena glasba je čutna, nežna in temperamentna hkrati, mešanica balkanskih, španskih ritmov in slovenske zemlje. Več: www.nikasolce.info

14. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Andrej Udovič: Asociacije, razstava fotografij

Fotografska skupina KPD Bazovica že vrsto let sodeluje s fotoklubom (FK) Sušec iz Ilirske Bistrice. Večletno sodelovanje je stkalo prijateljske vezi, ki so pripeljale do nove predstavitve, tokrat prve samostojne razstave člana tega prijateljskega društva, Andreja Udoviča. Fotografije so posnete v domačem okolju, na podeželju Ilirske Bistrice, ob zlati jutranji ali večerni uri. Rdeča nit razstavljenih fotografij in navdih fotografu so bile pesmi Vlada Kreslina, ki najboljše opišejo motive in čustva na fotografijah. Vsaka izmed njih je nosila ime naslova ene od Kreslinovih skladb in se v harmonični domišljiji skladala z vsebino. Gostje so s seboj pripeljali tudi simpatičnega glasbenika,

Kristijana Črlenca iz Pivke, ki je na kitari s Kreslinovimi pesmimi zapolnil in popestril kulturni program ob odprtju.

Fotografska skupina KPD Bazovica s FK Sušec že tradicionalno pripravlja odprte gostujoče razstave na dan ali predvečer slovenskega državnega praznika, 15. septembra, dan vrnitve Primorske k matični domovini. V društvu tako skupaj praznujemo spomin na ta pomembni datum. Seveda tedaj večer ne mine, ne da bi vsaj enkrat zapeli primorsko himno Vstajenje Primorske, ki so jo gostje letos imeli celo natisnjeno na hrbtni strani svojih rdečih majic. Povzeto po zapisu Anite Hromin in Eve Ciglar

15. september, OŠ Pečine, Reka

Obisk iz Kidričevega

V okviru večletnega sodelovanja je reško OŠ Pečine znova obiskala skupina učencev iz OŠ Kidričevo. Pristrčno dobrodošlico s krajšim programom so jim pripravili reški vrstniki pod vodstvom učiteljice slovenščine Andree Šlosar. Poleg ravnateljice Jasne Vukonić Žunič sta goste pozdravila še tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar in Boris Rejec kot predsednik Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka, ki sicer finančno podpira pouk slovenščine. Tokrat je svet na mestni ravni omogočil tudi del programa, ki je bil ob tej priložnosti organiziran na Kastrvu, z delavnico Spoznajmo naš kraj. Namenjena je bila kulturni dediščini in zanimivostim tega slikovitega starega mesteca nad Reko, drugi dan obiska pa je bil na programu ogled Spomeniške knjižnice in zbirke v vili Ružić na Pečinah.

Druženje je tudi tokrat stkalo nove stike in prijateljstva, ki jih je sicer posebej

okrepila prejšnja ravnateljica OŠ Pečine, rojakinja Irena Margan, ko je leta 2006 na tej šoli začela poučevati slovenščino. Tri leta pozneje je bil pouk slovenščine uvrščen na urnik kot izbirni predmet po t. i. modelu C in vsa leta se zanj odloča približno tretjina vseh učencev te šole. Učiteljice OŠ Kidričevo, ki so spremljale učence, pa so znova poudarile pomen obiskov, ki omogočajo tudi spoznavanje šolskega sistema na Hrvaškem in primerjavo s slovenskim, ter napovedale, da bodo prihodnjic na urnik uvrstile tudi obisk KPD Bazovica. *Marjana Mirković*

16. september, Slovenski dom KPD Bazovica

ŽePZ Slovenčice, Tuzla

Novo kulturno sezono, za društvo tudi jubilejno, je napovedalo gostovanje ženskega pevskega zbora Slovenčice iz Slovenske skupnosti Tuzla. Goste in navzoče je pozdravil koordinator kulturnih dejavnosti KPD Bazovica Vitomir Vitaz, spomnil na pomembno letošnjo obletnico, 70 let delovanja društva, in na oder najprej povabil gostitelja, mešani pevski zbor KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka. Pesmi Po jezeru, Zdomec (solo Dragica Rizman) in Mravlje so bile lep uvod v program, v katerem so se predstavile gostje iz Tuzle, na odru pa se je zavrtela tudi folklorna skupina KPD Bazovica ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića.

Gostujočo Slovensko skupnost Tuzla je predstavil Vitomir Vitaz: društvo deluje že 24 let, dejavno je v ožjem in širšem okolju, za seboj ima vrsto prireditev, koncertov, akademij in razstav. Združuje približno tristo članov z območja Tuzle in iz občin Lukavac, Živinice in Banovići ter je odprto za vse rojake in ljubitelje slovenskega jezika in kulture. Društvo v svojih prostorih organizira pouk slovenščine za otroke in odrasle, redni

skupini pa sta likovna sekcija in ženski pevski zbor (ŽePZ) Slovenčice, ki sta nosilca njihove celotne kulturne dejavnosti, po kateri so prepoznavni v Tuzli, Bosni in Hercegovini in Sloveniji.

Ženski pevski zbor Slovenčice, ki je bil ustanovljen leta 2009, šteje 26 pevk. Vodi jih mlada zborovodkinja Lejla Mulaosmano-

vič, na harmoniki jih spremlja Mirela Ibrahimović Mehanović, za izgovorjavo pevk pa skrbi upokojena profesorica Marija Souček. Nastopale so na različnih prireditvah in srečanjih po BiH, Srbiji, Hrvaški in Sloveniji, tudi na Taboru pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Na repertoarju imajo slovenske ljudske in druge pesmi ter seveda tudi bosanske in nas so zelo razveselile z obojimi. Za spomin na lep večer in prijetno druženje so gostje podarile sliko in zanimivo knjižico Amalija avtorice mag. Asje Redžić in v založbi njihovega društva. Kot je povedala predsednica društva Dragica Tešić, gre za življenjepis o izjemni rojakinji Amaliji Lebeničnik, sodelavki Clare Zetkin in borki za delavske pravice, sindikalistki, med vojno vzornico mladim revolucionarjem in antifašistom v Tuzli, kjer so jo nacisti jeseni 1941 zaprli in februarja naslednje leto skupaj s sinom Andrijo in skupino vidnih antifašistov ustrelili. Dragica Tešić se je ob koncu še posebej zahvalila tajnici KPD Bazovica Evi Ciglar in članici folklorne skupine Slavici Vuković Bačić, ki sta gostje popeljali na zanimiv ogled Reke. Lep večer je sklenil skupni nastop obeh zborov, s pesmijo Slovenska dežela in gostujočo zborovodkinjo ter ob spremljavi zadovoljnega občinstva. Marjana Mirković

19. september, Galerija Juraj Klović, Reka

Istog Žorž: Retrovizor 55, razstava fotografij 1962–2017

Fotka 5 Istog Žorž

Reški umetniški fotograf Istog Žorž, dolgoletni član KPD Bazovica, tudi mentor ob nastanku fotografske skupine v društvu, je z razstavo Retrovizor proslavil 55 let svojega delovanja.

Retrospektivo je predstavil v šestih kronoloških sklopih, po desetletjih. Fotografirati je začel kot najstnik in pozornost vzbudil že na svoji prvi javni predstavitvi leta 1962. In prav s to izvirno, podpisano in datirano fotografijo se začinja razstava, ki jo končujejo dela, nastala letos, pred samo retrospektivo. Posebno zanimiva je bila tudi vrsta portretov znanih reških umetnikov, o katerih je besedo, dve rad spregovoril tudi sam avtor, ki je med razstavo v popoldanskih urah obiskovalcem pogosto sam predstavil del svoje ustvarjalnosti.

Kot je v lepo oblikovanem katalogu med drugim zapisal Ervin Dubrović, je "Žorž zgodaj začel ohranjati ravnotežje med fotografskim krogom, iz katerega je izhajal, in splošnim likovno-umetniškim okoljem, ki se mu je pozneje pridružil. Kalil se je v obrtniškem okolju očetovega fotografskega ateljeja, zatem de-

loval v foto klubu, a se pozneje zlahka vključil v Hrvaško društvo likovnih umetnikov. Tako naravno so takšno pot prešli le redki fotografi. Istoga Žorža so v več kot pol stoletja dolgem ustvarjalnem delovanju vselej zanimale nenavadne podrobnosti, nenavadne kompozicije, posebni kadri in svojstveno oblikovanje, in pogosto se je ustvarjalno poigral z likovnostjo, oblikami, formami in barvami. Najprej se je izražal s črno-belo fotografijo in uporabljal 'čist' fotografski postopek. Zatem je slike barval s posebnimi kemikalijami, pa uporabljal tudi škarje, in na koncu photoshop. Na razne načine je rezal, trgal, lepil in kolažiral, in si na vse mogoče načine prizadeval fotografijo iztrgati vsakodnevnih dokumentarnosti in ji dodati posebno svežino in svojstven smisel.

Razstava govori predvsem o nenavadnih spremembah, ki jih je doživljal svojih točno petinpetdeset let, in v primerjavi s številnimi drugimi retrospektivami ne kaže na dokončan opus, temveč na osupljivo obstojnost in vitalnost, ki ju dosega vsa ta dolga leta.

Duško Istog Žorž nikoli ni spreminjal sveta. Vselej je spreminjal le fotografijo."

Marjana Mirković

24. september, OŠ Malečnik pri Mariboru

V Malečniku zadnje gostovanje s "Tatom"?

Letos se je s štajerskega konca z željo po sodelovanju oglašil Lmoški pevski zbor France Marolt iz Malečnika pri Mariboru, ki tudi ima dolgoletno tradicijo in letos praznuje 50-letnico delovanja. Ob jubileju so si želeli podariti izlet na Reko in nastop v Slovenskem domu. Konec aprila je bil zborovski koncert že napovedan, a je dogodek žal odpadel. Se zdaj sprašujete, ali smo zgrešili naslov članka? Nismo. Ker je bila želja po reško-štajerski navezi tako močna, so se v Malečniku odločili, da našo dramsko skupino povabijo v Malečnik. Igralska ekipa se je z veseljem od-

zvala vabilu in se podala na pot v polni zasedbi, čeprav se zaradi selitve naše igralke Ivane v zadnjem času težje sestane.

Namestili smo se v motelu v Malečniku in se po kosilu odpravili na ogled mariborskih znamenitosti. Povzpeli smo se na bližnji grič Piramido, od koder se razlega čudovit razgled na mesto, se sprehodili

skozi park in ožje središče, mimo prve gimnazije, Gradu, Florjanovega in Grajskega trga, po Gosposki do Slomškovega in Glavnega trga ter si na Lentu ogledali najstarejšo trto. Pozno popoldne smo se srečali z gostiteljem, Teodorjem Zorkom, ki nas je peljal na kmečki turizem v Vodole, kjer nas je pričakal tudi predsednik njihovega zbora, Janko Štrafela. V prijetnem klepetu ob domačih štajerskih narezkih smo se dogovorili še o zadnjih podrobnostih v zvezi s predstavo, se bolje spoznali in skovali načrte za pevsko sodelovanje. Po srečnem naključju nam je stregla celo nekdanja mariborska vinska kraljica.

V nedeljo, 24. septembra, smo se zgodaj odpravili na OŠ Malečnik, kjer so pridni domačini že pripravljali dvorano. Postavili smo kulise in popoldne ponovno odigrali komedijo Daria Foja Niti tat ne more pošteno krasti v režiji Serda Dlačiča, ki je letos prejela prvo nagrado na festival zamejskih ljubiteljskih gledališč v Mavhi-

njah blizu Trsta. Po skoraj dvajsetih ponovitvah je med igralci še vedno enaka, dobra energija in z izvedbo smo spet bili zadovoljni. Moški pevski zbor bomo na Reki gostili predvidoma februarja prihodnje leto.

Dramska skupina v prihajajočem letu načrtuje vaje za postavitev nove predstave. Se bo zasedba spremenila? Katero besedilo so izbrali? Kdaj bo premiera? Ali bo komedija? Na to odgovorov še ne razkrivamo.

Ali je "tat" resnično zadnjič gostoval? Milan Grlica v glavni vlogi je organizacijski vodja dramske skupine in nas opominja: "Nikoli ne reci nikoli!" Eva Ciglar

29.–30. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Mednarodna konferenca za zamejske mladinske organizacije

KPD Bazovica je v jubilejnim letu gostilo še eno pomembno mednarodno srečanje na Reki, konferenco za mladinske organizacije iz zamejstva. Organizirala sta jo Mladinski svet Slovenije (MSS) in Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) v sodelovanju s KPD Bazovica in društvom EU korak. Potekala je v okviru projekta Povezujemo in bila tokrat namenjena informiranju in komuniciranju, udeležili pa so se predstavniki organizacij iz Slovenije, Avstrije, Italije in Hrvaške, Med drugimi smo poleg mladih iz več organizacij iz Slovenije tako spoznali tudi tabornike (Rod Modrega vala) iz Trsta in tamkajšnje mlade, povezane v odkrivanju skupnih poti (MOSP), predstavnike zamejskih študentskih klubov iz Italije (KZŠ) in Gradca (KSŠŠG) ter mlade iz Slovenske gospodarske zveze (SGZ) in Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) iz Avstrije. Iz Hrvaške so se poleg gostitelja – iz KPD Bazovica Eva Ciglar, Marina Bubnić in Ivona Novaković ter Natali Iskra iz društva EU korak – vabilu odzvali še Mirjana Žagar iz SKD Gorski kotar iz Čabra ter Nina Reindl in Marko Cencelj iz KPD Slovenski dom iz Zagreba.

Konferenco je odprla veleposlanica RS v RH dr. Smiljana Knez, navzoče pa so poz-

dravili še predsednik MSS Tin Kampl, podsekretarka v kabinetu ministra na USZS Jelena Malnar, predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetić, predsednika slovenskih manjšinskih svetov Reke in županije, Boris Rejec in Vasja Simonič ter namestnica reškega župana Verena Lelas Turak. Kot je pri tem opozoril Vasja Simonič, "moramo vsi skupaj poskrbeti za sodobnejše pristope, ki bi v društva pripeljali mlade, kot edini način, da se zaustavi drastično upadanje števila rojakov na Hrvaškem".

Sklepnega dela konference se je udeležil tudi minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, ki so ga udeleženci seznanili z idejami za projekte, s katerimi bi dolgoročno pripomogli k večjemu medsebojnemu povezovanju mladih in sodelovanju s Slovenijo, pritegnili mlade v dejavnosti zamejskih organizacij ter vzpostavili prenos odgovornosti na mlajše generacije, spodbudili kroženje možganov in zagotavljali nadaljevanje podobnih srečanj.

Vsi udeleženci so dogodek ocenili za uspešnega in izrazili upanje, da se bodo ta srečanja, po prvem lani v Monoštru na Madžarskem in letošnjem na Reki, nadaljevala tudi v prihodnje.

Marjana Mirković

1. oktober, Kulturni dom, Dražice

Zatancajmo po domači

Fotka 8

Foto: arhiv sk

Naša folklorna skupina (FS) se je na prvo oktobrsko nedeljo udeležila 23. mednarodnega festivala folklorne Zatancajmo po domači. To je največja kulturna prireditev v občini Jelenje. Organizator dogajanja je FS KUD Zvir Jelenje, s katero ima KPD Bazovica zelo dobre stike, tako da so skupaj pripravili že več nastopov. Dolgoletna vodja njihove skupine, Alenka Juretič, in vodja otroške folklorne, Martina Mičetič, sta pred leti postavili kar štiri naše koreografije. Alenka Juretič je upokojena učiteljica in med drugim dobitnica nagrade za življenjsko delo, ki je dejavna v organizaciji številnih prireditev, med drugim tudi folklornega srečanja Zatancajmo po domači.

Ob prihodu v Dražice so nas ob štirih popoldne že na parkirišču veselo sprejeli domačini. Skupaj s preostalimi nastopajočimi skupinami nas je sprejel župan Občine Jelenje Robert Marčelja, nas prisrčno pozdravil, seznanil s prireditvijo in nam predstavil njene organizatorje in vodje.

4. oktober, Sabor RH, Zagreb

Vabilo poslanke Ermine Lekaj Prljaskaj

Poslanica Ermina Lekaj Prljaskaj od 28. decembra 2015 zdaj že v drugem mandatu v hrvaškem saboru poleg svoje, albanske narodne manjšine, uradno zastopa še bošnjaško, črnogorsko, makedonsko in slovensko narodno manjšino. 22. septembra letos je naposled povabila organizacije slovenske skupnosti na posvetovalni sestanek 4. oktobra. Tema je bila predstavitev Operativnega načrta za narodne manjšine (OPNM) v sedanjem obdobju sabora. Za svoj prvi poskus stika s predstavniki slovenske skupnosti je potrebovala skoraj dve leti. Pri tem je navedla, da je namen sestanka postaviti "dolgotrajne temelje sodelovanju v prihodnje in medsebojnemu varstvu in promociji interesa slovenske narodne manjšine v Republiki Hrvaški".

Predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH) Darco Šonc je povedal, da je ob tem pozval društva, naj se srečanja ne udeležijo, razloge pa navedel v pismu, ki ga je kot odgovor na vabilo poslal tudi poslanki. Med drugim je zapisal, da zaradi kratkega časovnega roka ni bilo mogoče uskladiti stališč med članicami krovne organizacije in se ustrezno pripraviti za sestanek, predvsem ker gre za tako pomembno temo, kot je OPNM, v pripravo katerega slovenska skupnost ni bila vključena. Poslanke je ob tem spomnil, da je to njen prvi poskus vzpostavitve sodelovanja z manjšino, ki jo zastopa dva mandata. Predlagal je preložitev sestanka in vnovični sklic za srečanje, na katero bi povabili predstavnike vseh organizacij slovenske skupnosti in bi

Fotka 9

ELP na slovenski KPD Bazovica 18. novembra. Foto: MM

Letos so skupaj z domačini, KUD Zvir Jelenje, sodelovali še plesalci KUD Kupinečki Kraljevec, mesteca v bližini Zagreba, FS Majžice, FS Sv. Juraj Kras in naša FS. Posebej je gledalce navdušil nastop otroške folklorne skupine KUD Zvir. Mali plesalci, stari od pet do deset ali dvanajst let starosti, so v originalnih narodnih nošah svojega kraja srčno peli in plesali. Naša FS Bazovica se je predstavila z dvema spletkom, belokranjskim z Lepo Anko in gorenjskim, ob glasbeni spremljavi harmonikarja Ivana Simića.

Po podelitvi zahval predstavnikom nastopajočih skupin je organizator za zadnjo točko programa namenil "potresuljko za vse". Tako smo vsi nastopajoči v svojih nošah na odru zaplesali potresuljko. Druženje se je nadaljevalo v dobrem razpoloženju, zaigrali sta dve harmoniki, pelo se je in plesalo še dolgo v noč. Vse to z bogato zakusko!

Za nami je še en uspešen nastop in druženje ter dogovor o skupnem nastopu in gostovanju KUD Zvir v KPD Bazovica.

Slavica Vuković Bačić

potekalo na sedežu ZSDH. Kot je povedal, odgovora ni prejel, a je do pogovora s poslanko kljub temu prišlo, priložnost za to pa je bila osrednja slovesnost ob sedemdesetletnici KPD Bazovica 18. novembra v reškem Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku.

Vabilu poslanke pa so se – nekateri z navdobo, da pisma krovne organizacije niso prejeli – odzvali predstavniki slovenske narodne manjšine Varaždinske in Karlovske županije ter Mesta Karlovec in Občine Cestica, Barbara Antolič Vupora in Janez Jankovič ter Marina Delač Tepšič in Ana Mumlek. Marjana Mirković

7. oktober, Hotel Panorama, Zagreb

25 let krovne organizacije: Ni politike, ki bi nas sprla!

Letošnje leto je leto jubilejev: poleg 70 let delovanja KPD Bazovica okrogle obletnice praznujejo tudi društva SKD Triglav v Splitu (25 let), SKD Dr. France Prešeren v Šibeniku (20 let) ter SKD Gorski kotar, SKD Oljka iz Poreča in SKD Lipa iz Buzeta (10 let). Pomemben jubilej pa slavi tudi krovna organizacija, čemur je bila posvečena posebna slovesnost na letošnjem srečanju vseh slovenskih društev v Zagrebu.

Zbralo se je več kot tristo rojakov z vseh koncev Hrvaške, vabilu na praznično srečanje pa se je odzvalo tudi več visokih gostov, med njimi minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, odposlanec predsednika Republike Slovenije, akademik prof. dr. Boštjan Žekš, slovenska veleposlanica na Hrvaškem dr. Smiljana Knez, zagrebški župan Milan Bandić in predsednik Sveta za naro-

dne manjšine RH dr. Aleksandar Tolnauer. V svojih nagovorih so poudarili pomen in povezovalno vlogo krovne organizacije, njen predsednik Darko Šonc pa željo po nadaljnjem ohranjanju slovenstva, krepitvi vezi z večinskim okoljem ter pomladitvijo vodstva, predvsem pa s čim manj problemi med državama. In kot je dodal, ni politike, ki bi nas skregala in vnesla razdor med slovenski in hrvaški narod. Darko Šonc je prejel tudi priznanje, ki ga je njemu in krovni organizaciji za prispevek k uveljavitvi manjšinskih pravic v imenu Sveta za narodne manjšine RH podelil dr. Aleksandar Tolnauer.

Slovesnost je obogatil kulturni program, ki ga je tudi tokrat vodila tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar, s slovenskimi uspešnicami pa so nastopili sopranistka Anja Žabkar in basist Miha Bole (Dan ljubezni), pevca Sandro Vešligaj in Alen Bellulo ob spremljavi klaviatur in kitare (Med iskrenimi ljudmi), tenorist Marijo Krnic in pianistka Tamara Povrh (Kje so tiste stezice) ter ob koncu še pevec Daniel Šimek, ki je ob spremljavi pianina in s priljubljeno Slovenija, od kod lepote tvoje na noge dvignil polno dvorano. Večer se je nadaljeval v druženju ob pesmi in plesu ter dogovorih za prihodnje, petnajsto srečanje vseh slovenskih društev na Hrvaškem. *Marjana Mirković*

Zveza Slovencev/Zveza slovenskih društev na Hrvaškem: prvi sedež na Reki

Ustanovljena je bila 31. januarja 1992 in registrirana 5. marca kot Zveza Slovencev na Hrvaškem. Zruževala je društva Slomškovo prosvetno društvo Slovenski dom v Zagrebu, Kulturno-umetniško društvo Slovenski dom v Karlovcu in Slovenski dom KPD Bazovica na Reki, kjer je bil tudi sedež. V drugih dveh društvih namreč pravih sogovornikov takrat ni bilo, saj je zagrebško društvo preživljalo težke trenutke in burne spremembe, karlovško pa se je od sodelovanja v krovni organizaciji takoj po registraciji odmaknilo. Maja se je vanjo vključilo novo društvo, Triglav iz Splita. Vodstvo je v prvem mandatu prevzel predsednik KPD Bazovica, danes pokojni Vinko Žibert, in prav njemu gre velika zahvala, da se je krovna organizacija postavila na noge v času, ki takšnemu povezovanju ni bil niti najmanj naklonjen. Osamosvojitve je čez noč prinesla vrsto sprememb (tudi) Slovincem, ki so spoznali, da se morajo organizirano povezovati pri urejanju statusa in v prizadevanju za ohranitev osnovnih pravic nasploh. K temu so močno pripomogli konzularni dnevi veleposlaništva RS v RH, ki so poleg krovne organizacije okrepili tudi prepoznavnost KPD Bazovica in omogočili, da je vse do danes ostala središče najrazličnejših informacij, povezanih s Slovenijo. Ne preseneča zato, da je veleposlaništvo leta 2000 Vinka Žiberta tudi zato predlagalo za eno izmed državnih odlikovanj, ki bi si ga upravičeno zaslužil. Omeniti še velja, da mu je bila kot tajnica krovne organizacije v pomoč pok. Gabrijela Babić, sicer dolgoletna članica KPD Bazovica, ki je ustvarjalno povezovala na desetine prireditev na odru Slovenskega doma.

Zveza Slovencev se je leta 1996 preimenovala v Zvezo slovenskih društev in sedež preselila v Zagreb. Od takrat jo uspešno vodi predsednik KPD Slovenski dom iz Zagreba, Darko Šonc, združuje vseh šestnajst društev, sodeluje s ključnimi telesi manjšinske politike na Hrvaškem, je prvi sogovornik za Slovenijo in vključena v koordinacijo slovenskih krovnih organizacij v zamejstvu SLOMAK.

10. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Darko Mohar: Kreta za planince in turiste, predavanje

Vodja naše planinske skupine Darko Mohar je pripravil predavanje z naslovom Kreta za planince in turiste. Z ženo Lidijo Tuškan Mohar sta se v prvem tednu junija letos kot gosta planinskega društva PD RTV Ljubljana udeležila enotedenskega izleta na Kreta. Vtise o tem je predstavil na zanimivem predavanju, ki so ga obiskali tudi udeleženci in gostje iz Ljubljane.

Avtor je predstavitev popestril s številnimi fotografijami in zemljepisnim prikazom potovanja, z ustreznim izborom izvirne grške glasbe pa večer še dodatno obogatil. Občinstvo v dvorani, ki je bila zasedena do zadnjega kotička, je bilo navdušeno nad zanimivo predstavitvijo in je Darka Moharja nagradilo z zasluženim in burnim ploskanjem. Branka Radisic

11. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Utrinki z izletov, razstava fotografij

Fotografska skupina KPD Bazovica, ki jo vodi Andrej Hromin, je člane in prijatelje razveselila z novo razstavo. Tokrat so bile na ogled fotografije, ki so nastale na učnih izletih v Benetkah, ob reki Kolpi, na Cresu in slovenski obali.

Razstavo je odprla Anita Hromin in ob tej priložnosti čestitala članom društva za 70 let uspešnega delovanja, z željo, da bi tako še naprej delovala tudi fotografska skupina. Dodala je tudi čestitko članu skupine, reškemu umetniškemu fotografu Istogu Žoržu, ob njegovem 70. rojstnem dnevu.

Fotografije za razstavo so prispevali Điljo Arbula, Milena Arbula, Mirjana Brumnjak, Dubravka Dijanić, Andrej Hromin, Anita Hromin, Dionis Jurić, Robert Trmošljanin in Istog Žorž. Anita Hromin

14. oktober, Kulturni center Banski dvor, Banjaluka

Koncert slovenskih zborov

14 fotka Foto: Ljiljana Večerina

Zveza slovenskih društev v BiH Evropa zdaj je v Banjaluki organizirala koncert slovenskih pevskih zborov. Povabilo smo dobili že lani, ko so bili pevci iz Banjaluke v gosteh pri nas. Na pot smo se odpravili že zgodaj jutraj, da nas ne bi presenetila kolona na meji. Po treh urah vožnje smo potrpežljivo počakali kakšno urico za prehod meje in se kmalu zatem znašli v Banjaluki, v znanem hotelu, kjer smo že enkrat prespali. Nastanili smo se in se po kosilu začeli pripravljati na nastop. Dogodek so pripravili v lepi koncertni dvorani Kulturnega centra Banski dvor v središču mesta. Na koncertu so nastopili trije zbori iz Bosne in Hercegovine in trije zbori iz tujine: MePZ Camerata Slovenica iz Sarajeva, ŽePZ Slovenčice iz Tuzle, MePZ Davorin Jenko iz Banjaluke, ŽePZ Rože iz Nove Gorice, MoPZ Pivka iz Pivke in naš zbor, MePZ KPD Bazovica.

Pesem je napolnila čudovito akustično dvorano in program se je hitro zvrstil. Naš zbor je zapel tri pesmi: Zdomec, Nasmijana Mare in za konec Žabe. Čeprav nismo nastopili v polnem številu, smo z nastopom lahko zelo zadovoljni, saj nas je občinstvo nagradilo z navdušenim aplavzom.

Po nastopu smo se odpeljali na večerjo, tam pa smo potem vsi nastopajoči in naši gostitelji preživeli lep družabni večer s petjem in plesom. Po vrnitvi v hotel smo do poznih uric tiho prepevali na recepciji hotela in tako končali ta lepi dan.

Naslednje jutro smo po zajtrku odšli na kratek ogled središča Banjaluke in obiskali tržnico, pred odhodom pa smo šli še na banjaluške čevapčiče, saj brez tega obisk Banjaluke ne bi bil popoln. Poslovnili smo se od svojih gostiteljev in si obljubili, da se kmalu spet vidimo.

Zvonimir Stipetić

Delovni obisk predstavnikov iz Slovenije

Veronika Pirnat z Zavoda RS za šolstvo in Roman Maurice Gruden z ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS sta se med delovnim obiskom na Reki sešla z učiteljicama slovenščine, Andreo Šlosar in Sandro Grudenic, na osnovnih šolah Pečine in Kozala, kjer poteka pouk slovenskega jezika in kulture po manjšin-

ski zakonodaji oz. modelu C. Prinesla sta učbenike, knjižna darila in slikanice za otroke, srečanje pa je bilo tudi priložnost za seznanitev z novostmi. Gre predvsem za e-gradiva za učenje slovenščine, dostopna na določenih spletnih straneh, govor pa je bil tudi o poletnih šolah in taboru v organizaciji Zavoda RS za šolstvo in mladinski poletni šoli za najstnike, stare od 14 do 18 let, v organizaciji Centra za slovenščino. Poletne šole organizira tudi Izseljenska matica, a te več pozornosti namenjajo umetniškemu delovanju.

Zavod za šolstvo organizira tudi ekskurzije, ki bodo za reške učence v prihodnje organizirane skupno za obe šoli, OŠ Pečine in OŠ Kozala. Beseda je tekla tudi o zamisli za skupne nastop ob koncu šolskega leta, na katerem bi se v KPD Bazovica na Reki zbrali učenci z vseh šestih šol Istre in Kvarnerja, na katerih poteka pouk slovenščine. Poleg dveh reških šol so to še OŠ Vazmoslav Gržalja v Buzetu, OŠ Dr. Andrija Mohorovičič v Matuljih in njena podružnična šola v Jušičih, ter OŠ Marija i Lina v Umagu, kjer se je pouk letošnjo jesen začel s prostovoljnim učenjem.

Veronika Pirnat in Roman Maurice Gruden sta obiskala tudi KPD Bazovica in se sešla s predsednikom Zvonimirjem Stipetičem, tajnico Evo Ciglar in predstavnico društva EU korak, Natali Iskra. Marjana Mirković

Fotka 15

21. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Folklorni večer

V okviru 10. obletnice KPD Bazovica je bil v dvorani organiziran folklorni večer. Domači folklorni skupini (FS) so se kot gostje pridružili dragi prijatelji, folkloristi KUD Zvir iz Jelenja, z dolgoletno vodjo Alenko Juretić.

Dobrodošlico v imenu društva jim je zaželel koordinator kulturnih dejavnosti KPD Bazovica Vitomir Vitaz in v nadaljevanju tudi povezoval prireditvev. Predstavil je FS KUD Zvir s krajšim pregledom delovanja tega društva, ki deluje nepretrgano že od leta 1977. Na podlagi starih grobniških plesov in petja ohranjajo predvsem izvorno krajevno folkloro. Nastopajo v zanimivih nošah, ki so, kot pravijo, narejene po "idejni rekonstrukciji starih grobniških noš".

FS KUD Zvir od vsega začetka strokovno in premišljeno vodi Alenka Juretić, po poklicu učiteljica. Skupina ima za seboj veliko nastopov na revijah folklorne po vsej Hrvaški, pa tudi v več evropskih državah.

Na odru smo nastopali izmenično: gostje so se predstavili s štirimi plesi (*Mihin vajser*, *Mažurka* – plesni par, *Grobniški drmeš* – plesni par in *Tanac pod feštu*), vse v koreografiji Alenke Juretić. Naša skupi-

na je najprej zaplesala Slavonski ples v koreografiji Gabrijela Funarića, za glasbeno spremljavo pa so poskrbeli štirje mladi člani Reškega tamburaškega orkestra KUD Željezničar. Sledila sta še istrski in gorenjski splet, oba v koreografiji Alenke Juretić in ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića.

To je bil uspešen skupni nastop z bogatim in peštrim programom. Poleg zanimivih noš obeh skupin so imeli gostje par odličnih mladih plesalcev, ki sta se zavrtela v dveh točkah in močno navdušila navzoče.

Po programu je v prostorih našega društva sledilo neformalno druženje z bogato pogostitvijo. V prijetnem ozračju smo se še bolje spoznali in vodji skupin, Nataša Grlica in Alenka Juretić, sta bili očitno zelo zadovoljni. V dobrem razpoloženju smo se poslovili z željo, da bi še imeli takšne nastope.

Slavica Vuković Bačić

10. november, Mestna hiša, Reka

Dnevi prijateljev knjige, 10. mednarodni festival književnosti

Štiridnevni program (9.–12. november) te, letos že desete prireditve je na slovesnosti ob podelitvi nagrad s krajšim nastopom obogatil mešani pevski zbor (MePZ) KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka, navzoče v polni dvorani mestne hiše pa pozdravil predsednik društva Zvonimir Stipetić in omenil tudi letošnji jubilej društva.

V pestrem programu je med drugimi sodelovala tudi mariborska založba Maus. Njene izdaje je predstavila urednica Nataša

Švikart, posebej tudi najnovejšo z naslovom Poetični manifest avtorja Valerija Orlića, sicer vodje festivala, v prevodu Željka Perovića in sodelujočega v programu. Tudi ob tej priložnosti je bilo poudarjeno dobro sodelovanje med slovenskimi in hrvaškimi literarnimi ustvarjalci, povezanimi tudi s kolegi na širšem sosednjem območju.

Mednarodno nagrado Hrvaškega književnega društva je prejel bosensko-hercegovski književnik Ante Zirdum. V okviru festivala so predstavili tudi novo številko revije za kulturo in književnost *Književno pero*. Valerij Orlić jo je podaril tudi KPD Bazovica in predlagal, da ena izmed predstavitev v prihodnje poteka tudi v Slovenskem domu na Reki.

Marjana Mirković

10. november, Slovenski dom KPD Bazovica

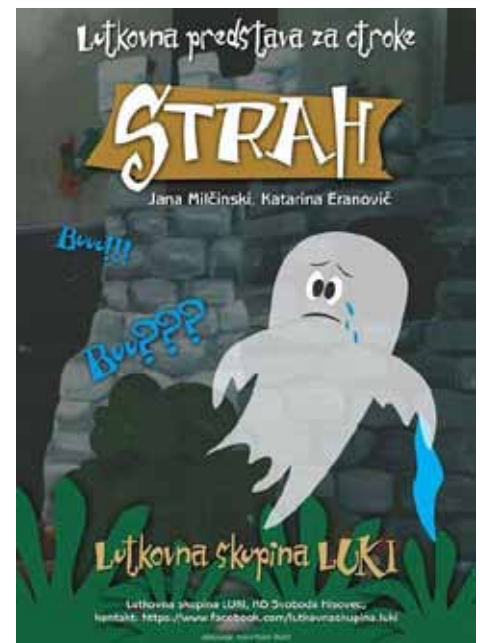
KUD Svoboda, Kisovec: Strah, lutkovna predstava

Vdruštvu smo gostili lutkovno skupino Luki, ki deluje pod okriljem kulturnega društva Svoboda iz vasi Kisovec blizu Zagorja ob Savi.

Šestčlansko skupinico, ki je generacijsko precej različna, povezujejo tudi družinske vezi, predvsem pa ljubezen do lutkarstva in razveseljevanja otrok. Zaupali so nam, da lutkar mora biti vsestranski. Torej mu ne smejo biti tuji lepota besede, likovno ustvarjanje, tudi krojaštvo, mora biti igralec, pevec, plesalec, zabavnež in predvsem imeti rad to, kar počne. Z začetkom ob 18. uri so nam uprizorili polurno predstavo z naslovom Strah, ki je navdušila naše najmlajše. Zgodbica o Strahu, ki je bil prepričan, da zna zelo imenitno strašiti, je nasmejala tudi odrasle in nas prepričala, da je strah znotraj votel, okrog ga pa nič ni.

Vedre in skrbno dodelane kostume, bogate scenske kulise, režijo in ne nazadnje tudi besedila za svoje predstave pripravljajo člani sami. Besedilo za to predstavo je bilo plod domišljije članic skupine Jane Milčinski in Katarine Eranovič. So tudi stalni gostje Tačkovega festivala lutkovnih skupin, ki poteka v Litiji.

V našem društvu in nasploh na Hrvaškem so gostovali prvič, a

zagotovo ne tudi zadnjič. V prihajajočem letu jih bomo ponovno gostili s predstavo, ki jo že pripravljajo, a o njej za zdaj ostajajo skrivnostni. Eva Ciglar

17. november, Istrska zbornica, Poreč

SKD Oljka: 10 let prizadevanja za ohranitev slovenske kulture

SKD Oljka praznuje desetletnico delovanja. Slovesne proslave ob tej obletnici se je udeležilo več visokih gostov, ki so rojakom čestitali in jih tudi nagovorili: Rudi Merljak z Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, minister svetovalec in konzul na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu mag. Viktor Mlakar, predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc, župan Občine Šentjur mag. Marko Diaci in poreški župan Loris Pešurić, ki je za darilo prinesel sporočilo o dodelitvi prostorov za delovanje društva.

Predsednica in ustanoviteljica SKD Oljka Miriam Pran je v nagovoru vsa vesela zato izrazila veliko zadovoljstvo in dejala, da "ima občutek, da se bo šele zdaj začelo delati".

V kulturnem programu je navzoče z odličnim koncertom ob tej priložnosti počastil MePZ Sonce iz Ponikve pri Šentjurju pod vodstvom dirigentke Andreje

Ocvirk, svojo točko presenečanja pa sta še pripravila in v duetu zapela Emil Zonta, nekdanji glasbeni urednik in producent na Radiu Koper - Capodistria, sicer pa znani raziskovalec istrske glasbene dediščine, in Dario Gregorič, član sveta KS Dekani, zadolžen za kulturo. Po slavnostnem delu proslave se je zabava nadaljevala ob pesmi in smehu do ranih jutranjih ur.

Jasmina Dlačič

17. november, Dom na Vidmu, Ilirska Bistrica

Hinko Poročnik, zaljubljen v Snežnik

Znani bistriški planinec in soustanovitelj tamkajšnje skupine gorskih reševalcev je že trideset let vodja marčevskega pohoda na Snežnik, ljubiteljski fotograf, ljubitelj narave in zaljubljen v Snežnik. PS KPD Bazovica skoraj od prvih dni sodeluje in prijateljuje z njim, bil je tudi eden izmed prvih predavateljev, ki je članom društva in prijateljem pokazal čudoviti svet Pivških presihajočih jezer.

Tokrat je predstavil le določene posnetke iz svoje bogate zbirke fotografij s prelepimi posnetki Snežnika in njegove oklice. Naravo doživlja na svoj, v fotografskem pogledu enkratni način. Igre svetlobe, oblakov in oblik ter detajli, to so njegovi

pogosti motivi. Planinci se verjamemo, da mu bo Snežnik še naprej odkrival nove motive in se veselimo njegovih novih predstavitev. Zapisal: Darko Mohar

IZLETI PLANINSKE SKUPINE KPD BAZOVICA

Planinsko poletje 2017

Člani PS Bazovica so bili izredno pridni. Čeprav zaradi organizacijskih težav ni bil osvojen prvi štiritisočak, so bili poleti izjemno dejavni, in to kar na treh celinah. In zelo so se približali meji 4000 metrov nad morjem.

Člani PS so se povzpeli in razvili svojo zastavo na Mt. Fuji, ki je s 3776 metrov najvišji vrh Japonske, na 3283 metrov visokem Petzku v Avstriji, prvič osvojili vrh v Južni Ameriki (Pico da Tijuca, 1021 m) ter več vrhov v Alpah, visokih nad 2000 m, kot so Mala Ponca, Planjava, Ojstrica, Kamniti Lovec, Mangart, Špik, Kanjavec in Kanin. V septembru je sledil še vzpon na Olimp v Grčiji v organizaciji PD Pobjeda iz Beograda, na katerega se je odpravilo več članov. Temu lahko še dodamo na začetku junija osvojen 1571 m visok Afentis v gorovju Oros Dikti na Kreti kot dokaz, da so se planinci poleti razkropili po vsem svetu.

To pa nikakor ni vse. Izven rednega programa skupine so sodelovali na Dnevih istrskih planincev, na Duginem pohodu, izletih drugih društev, kot je PD Opatija. Pomagali so tudi matičnemu PD Snežnik iz Ilirske Bistrice pri organizaciji pohodov šolskih otrok na okoliške hribe.

Torej, vsa čast planincem Bazovice!

25.–27. avgust, Poletno planinsko izpopolnjevanje v Bavšici

Poletnega planinskega izpopolnjevanja v Učnem centru Planinske zveze Slovenije (PZS) v Bavšici se je udeležilo 23 članov. Šolanje je ena izmed rednih dejavnosti PS Bazovica. Tudi letos je bilo pripravljenih več predavanj in seveda praktični del, ki je potekal v kaninskem visokogorju. Predavanja so pripravili vodniki skupine: Andrej Mohar je spregovoril o pripravah na planinsko turo, Darko Mohar o planinskem obisku otoka Kreta v Grčiji, zdravnica Paola Trupac pa o prvi pomoči. Udeleženci tečaja so predavanja poslušali z velikim zanimanjem.

V praktičnem delu se je močnejša skupina povzpela na vrh Kani-na (2587 m) po precej zahtevni poti, ki terja nekoliko izkušeno-sti, iznajdljivosti pri hoji po zavarovanih poteh in precej kondicije. Druga skupina se je delno odločila za nekoliko krajši

in vseeno tehnično kar zahteven vzpon na Prestreljenik (2499 m) in delno za vzpon do Prestreljnikovega okna.

Lep dan je omogočil vsem skupinam va-ren pristop do izbranih ciljev in izredne razglede, od Montaža in Viša v Zahodnih Julijcih, čez Mangart in Jalovec do Trigla-va in seveda naprej do Krna nad Kobari-dom. Morje se je sicer skrivalo v avgustovskih meglicah, čeprav se ga je dalo občutiti v nižinah za Goriškimi brdi. Po končanih turah in predavanjih je sledi-lo še druženje ob tabornem ognju do po-znih večernih ur. Druženje v topli noči ni pokvarilo niti nekaj grmenja in bliskanja nekje v bližnji okolici.

V nedeljo je kot po navadi sledilo še po-spravljanje hiše in ob vrnitvi domov seve-da ogled katere od lepot naše Slovenije. Tokrat se je vsa skupina odločila za ogled Tolminskih korit, naravne znamenitosti na sotočju Tolminke in Zadlaščice, najniž-je in najlepše vstopne točke v Triglavski narodni park.

10. september, Bazoviški pohod 2017, kljub slabemu vremenu

Vremenska napoved za nedeljo je bila grozna. Pravzaprav je bil ves konec letošnjega poletja takšen – ogromno dežja, hude poplave, veliko vetra. Kljub vsemu se je zjutraj na avtobu-su na Trgu bana Jelačiča našlo 16 članov PS, še trije pa so prišli iz Pazina s svojim prevozom. Takoj pri Matuljih se je ulilo na vso moč, po takem se ne moreš niti pripraviti za hojo. No, po-tem so se pokazali prvi znaki izboljšanja, do Bazovice je bilo že

vse suho, še malo sonca se je pokazalo. Dovolj za pripravo na pohod.

Pohod se je začel spet v nalinu, a sčasoma se je dež pomiril – malo ga je bilo, malo ne, dovolj za hojo pod dežjem. Organiza-torji so malo skrajšali traso, izognili so se v dežju nevarnim in spolzkim odse-kom in speljali tudi ta, 37. spominski po-hod, posvečen padlim bazoviškim junakom. Tudi slovesnost ob spomeniku je bila malce skrajšana in druženje po pohodu žal odpovedano, toda člani PS, ki so se pohoda udeležili, so bili res za-dovoljni. Hoja v dežju jim je bila v užitek, v koči na Kokoši se je zapelo, skratka, bilo je veliko dobre volje in pozitivne energije. In ponosa, da smo se pohoda, posvečenega dogodku, po katerem je na-še društvo dobilo ime, udeležili v tako velikem številu.

1. oktober, 60 let koč na Slavniku in pohod

Tumova koča na Slavniku stoji 60 let in z veliko truda jo vzdržuje Obalno planinsko društvo iz Kopra. Lani so pri-dobili certifikat družinam prijazna pla-ninska koča in certifikat okolju prijazna planinska koča, na oba pa so domačini izredno ponosni. Proslavo so letos pove-zali s tradicionalnim, 39. pohodom na Slavnik, ki ga domačini organizirajo

vsako prvo nedeljo v oktobru. Vzponu in proslavi se je priključilo deset članov PS Bazovica, ki ima ta pohod redno v programu že pet let.

Proslava je potekla v pesmi, spominih dedičev dr. Henrika Tume, po katerem je kočica dobila ime, in slavnostnih govorih predsednika Obalnega PD Alda Zubina ter podpredsednika PZS Toneta Jesenka.

Člani Bazovice smo uživali v družbi domačinov, saj so naša srečanja vedno zelo pristrčna in prijateljska. In seveda v srečanjih s številnimi planinskimi prijatelji iz Tržaškega in z vseh koncev Primorske. Lep dan je pripomogel k dobremu vzdušju, ki se je nadaljevalo tudi na poti proti domu.

14. oktober, Zelena Lika – prelepa, a pusta pokrajina

Jesen se nam je zavlekla pod kožo, z jutranjo meglo, rumeno obarvanimi gozdovi, soncem v višavah. V daljavi mogočni Velebit, pod nami zelena polja ob reki Gacki. Samotni gozdovi 1013 m visokega Veljuna. Dve urici vzpona, enako toliko nazaj, obisk enega od prelepih izvirov reke Gacke. Majerovo vrilo je res vredno ogleda. Nakup moka v mlinu spominja na stare čase bolj naravnega načina življenja. Čeprav mlin trenutno melje v prazno in je moka lahko bog ve od kod, so občutki enkratni. Pa še malo druženja v Otočcu, tako da nas zadnji sončni žarki pospremiijo na pot proti domu. Še se vrnemo v Liko ogledovat njene

10. november, Naravni rezervat Ustje Soče (Foce dell' Isonzo/Isola della Cona)

Soča je zmeraj in vsepovsod lepa. V Jadransko morje se izliva nedaleč Tržiča v Italiji, na najsevernejši točki Jadranskega morja. Njen izliv je močvirnat, gnezdišče za številne ptice. Prav zato so to območje v Italiji razglasili za naravni park in s posebno zaščitno ograjo omogočili opazovanje ptic, ki jih na vrhuncu sezone tu gnezdi več kot tristo vrst. Skozi park sta speljani poti: krajša omogoča opazovanje ptic, druga pa obiskovalce popelje prav na zadnji rt, za katerim Soča izgine v morju.

Pozna jesen je omogočila udeležencem izleta uživanje v prekrasnih barvah,

oblakih, ki so se podili po nebu, pticah na vodi, kopnem in v zraku. Sonce je občasno obarvalo Sočo v modro, skoraj tako, kot jo poznamo iz Trente. Številne močvirne rastline, beli konji, ki se tukaj svobodno pasejo, temna barva morja in veliko število labodov so še dodatno popestrili doživetje. Močan jugo in plima sta prinesla nekaj več vode na travnike parka, tako da se je bilo treba občasno sezuti in kreniti bos po vodi naprej. Danes so naše noge že pozabile na tisti prekrasni občutek hoje brez obutve, v katerem smo lahko uživali vso otroštvo. Ure v naravnem parku so hitro tekale. Ob vrnitvi smo si v mestu Štivan še ogledali izvir Timave, najkrajše reke v Italiji. Tu v Jadransko morje med drugim pritečejo vode izpod Snežnika in Snježnika. Žal za ogled dvorca v Devinu ni več ostalo časa. Kratak dan in črni oblaki so malce skrajšali izlet.

Izleti in druge dejavnosti v letu 2018:

	Datum	Izlet ali druga dejavnost	Prevoz/organizacija
Januar	1. 1.	Novoletna penina na Učki	Lastni prevoz
	7. 1.	Istra, izlet v neznano	Avtobus
	13. 1.	Slovenska PP: Od Ospa do Socerba	Lastni prevoz/avtobus
	28. 1.	Sviščaki, zimski tečaj	Lastni prevoz/GRS Ilirska Bistrica
Februar	3. 2.	Maškarana Učka	Lastni prevoz/Skupaj s PD Opatija
	18. 2.	Sveti Lovrenc nad Postojno	Avtobus/Skupaj s PD Opatija
Marec	3. 3.	Žene v hribe, Vela Pliš in Mlični vrh	Lastni prevoz
	18. 3.	Kjer se stekata Soča in Kras	Lastni prevoz/SPD Trst/Obalno PD
	25. 3.	Krk za člane in prijatelje	Avtobus

Sestanki planinske skupine so ob torkih od 20.00 do 22.00 ure.

Stik: tajništvo KPD Bazovica v uradnih urah in Darko Mohar (GSM: +385 91 573 0362).

Izlete planinske skupine je spremljal Darko Mohar.

IN MEMORIAM

Margherita Mirić

Na Reki je 25. novembra letos umrla 88-letna Margherita Mirić, dolgoletna članica KPD Bazovica in MePZ.

Margherita Mirić je v društvu sodelovala od prvih let. Stanovala je namreč v reški četrti Štranga, v bližini Slovenskega doma, ki je bil živahno zbirališče ne le rojakov, temveč tudi številnih drugih mladih z Reke. V društvo se je vključila na povabilo takratne predsednice Zore Ausec in pozneje pripeljala tudi svojce. Margherita Mirić, družabna in vedre narave, je bila dejavna v več skupinah, najraje pa je pela – bila je tudi članica reškega upokojenskega pevskega zbora – in v MePZ je nastopala vse do lani. Vedno je bila pripravljena priskočiti na pomoč in ob prireditvah pogosto nepogrešljiva tudi v kuhinji. Za trud in prizadevno sodelovanje je od društva prejela tudi več zahval in priznanj, v prvi lanski številki Sopotij pa smo jo kot eno izmed najzvestejših članic KPD Bazovica predstavili v rubriki Srečanja. Ostala nam bo v lepem in prijetnem spominu.

Margherito Mirić so 1. decembra na zadnjo pot na reškem pokopališču Kozala spremili tudi člani MePZ in društva.

11. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Seja Sveta slovenske narodne manjšine PGŽ in Sveta Mesta Reka

Na sedežu svetov je potekala skupna seja. V prvem delu jo je vodil predsednik sveta na županijski ravni Vasja Simonič, kot kaže zapisnik, pa je bila na dnevnem redu – poleg finančnega poročila in načrtov za prihodnje – v ospredju aktualna problematika, denimo udeležba na izobraževalnem seminarju, srečanje z istrskimi rojaki v Rakitniku, proslava desetletnice SKD Gorski kotar v Prezidu, vseslovensko srečanje v Zagrebu in reška konferenca mladinskih organizacij iz zamejstva. Govor je bil tudi o vabilu na srečanje z Ermino Lekaj Prljaskaj, saborsko poslanko petih manjšin, formalno tudi slovenske, ter izboru člana ali članice Sveta za zamejstvo pri Vla-

di RS oz. predlogu za dva predstavnika iz hrvaškega dela zamejstva (predlagana sta Darko Šonc in dr. Barbara Riman, op. ur.). Svet je tudi podprl finančno pomoč za nakup učbenikov, namenjenih pouku slovenščine. Navzoči so se med drugim seznanili tudi z informacijami o predsedniških volitvah v RS, Dnevih slovenske kulture v Istri z zaključno prireditvijo v Lovranu, srečanju z rojaki v Matuljih in načrtovano proslavo ob sedemdesetletnici KPD Bazovica na Reki.

Drugi del seje, namenjene svetu na mestni ravni, je vodil predsednik tega sveta Boris Rejec, dnevni red pa je vseboval finančno poročilo in načrt za prihodnje, odslej z nekoliko manjšimi sredstvi. Večina teh je namenjena sofinanciranju glasila Sopotja, svet pa med drugim finančno podpira še pouk slovenščine na OŠ Pečine in OŠ Kozala ter Igralne urice v slovenščini v vrtcu Bulevard. Boris Rejec je navzoče med drugim seznanil tudi s sklepom mestnih oblasti, da je imenovan za člana Odbora z narodne manjšine. **Marjana Mirković**

20. oktober, Kulturni dom Hangar, Matulji

Prvo organizirano srečanje rojakov

Svet slovenske narodne manjšine (SNM) Občine Matulji je organiziral prvo srečanje rojakov na tem območju. Ob vzpostavitvi sveta so kot prednostni nalogi napovedali povezovanje rojakov in spodbujanje učenja slovenščine v javnem šolstvu. Ta usmeritev ostaja tudi v prihodnje, je v svojem nagovoru med drugim poudaril predsednik sveta Robert Bavčar. Predstavil je njihovo delo in navzoče povabil k sodelovanju, v poznejšem pogovoru pa izrazil še upanje, da se bo finančna podpora, ki jo občinska blagajna namenja svetu, v prihodnje povečala. Navzoče je pozdravil tudi predsednik SNM na županijski ravni in SKD Snežnik iz Lovrana, Vasja Simonič. Na pomoč z izkušnjami je priskočil tudi pri organizaciji tega srečanja in ob tem izrazil upanje, da bosta sveta v prihodnje navezala tesnejše medsebojno sodelovanje.

Po podatkih ljudskega štetja leta 2011 se je v Matuljih 248 oseb narodnostno opredelilo za Slovence, preseneča pa podatek, da jih je nekoliko več (252) navedlo slovenščino kot svoj materni jezik. Pred dobrega pol stoletja jo je bilo slišati na vsakem koraku, so na druženju povedali obiskovalci, in veliko rojakov je v Matulje pripeljalo delo na železnici; danes so to po njihovem mnenju predvsem družinski razlogi. Slovenščina pa se počasi uveljavlja tudi v šolah: kot izbirni predmet po modelu C je že peto leto na urniku ma-

tuljske osnovne šole in drugo leto v njeni podružnici v Jušičih. Pouk je predstavila učiteljica slovenščine Andrea Šlosar in se tudi zahvalila matuljskemu svetu za podporo, ki učencem omogoča pestrejši potek pouka. Pod njenim vodstvom so se s krajšim programom na odru predstavili tudi najmlajši in močno razveselili obiskovalce, posebno še desetletni harmonikar Antonio Marinac, ki je s svojim nastopom k petju pritegnil vso dvorano. Če sklepamo po odzivih, je bilo srečanje zelo uspešno in bi ga veljalo ponoviti tudi v prihodnje.

Prvo pobudo za organizirano srečanje rojakov v Matuljih pa je pred več kot desetimi leti že dal Svet SNM PGŽ, v sodelovanju s Svetom SNM Občine Lovran in z namenom, da jih pritegne h kandidaturi za volitve. Občinske oblasti so dogodek takrat sicer načelno podprle, niso pa ga napovedale, zato odziva ni bilo. Leta 2015 pa je bil – po zaslugi Vasje Simoniča in rojakov, ki so kandidirali na volitvah – tudi v Občini Matulji naposled ustanovljen svet SNM. Upošteva tudi dejstvo, da pouk slovenščine tam poteka že peto leto, lahko rečemo, da je storjen korak naprej h krepitvi slovenske skupnosti na tem območju.

Marjana Mirković

70 let Slovenskega doma KPD Bazovica – praznična priloga

Decembrska številka Sopotij je v počastitev jubileja posebno praznična, na kratko predstavljamo društvo, nekdanje in danes, vodstvo in posamezne skupine.

Jubileju so bile posvečene vse letošnje prireditve, osrednja pa je potekala 18. novembra v Hrvaškem kulturnem domu (HKD) na Sušaku. V tem okviru sta 11. novembra javnosti program in društvo predstavila predsednik Zvonimir Stipetić in dr. Barbara Riman, dramska skupina je v dvorani Slovenskega doma istega dne uprizorila komedijo Niti tat ne more pošteno krasti v režiji Serđa Dlačića, planinska skupina je v reški galeriji Principij 20. novembra pripravila razstavo z naslovom Jaka Čop, fotografski poet gora, v KPD Bazovica pa je bila 28. novembra odprta še humanitarna slikarska razstava Janeza Štrosa. Več v nadaljevanju praznične priloge, ki najprej prinaša pogled v razvoj in prva leta delovanja društva, predstavlja današnje skupine in slovesnost v HKD s spremljajočimi novembrskimi dogodki.

KPD Bazovica, pogled v preteklost

KPD Bazovica leta 1947

KPD Bazovica je bila ustanovljena oktobra leta 1947 in na začetku delovala kot podružnica zagrebškega slovenskega društva Slovenski dom. Na Reki je bilo po drugi svetovni vojni veliko Slovencev, marsikdo se je tudi priselil zaradi zaposlitve v mestu, ki je bilo takrat pravo gradbišče. Društvo je združevalo rojake, med njimi so bili številni iz Primorske, in verjetno se tudi zato imenuje Bazovica, v spomin na štiri domoljube, ki so jih fašistične oblasti leta 1930 ustrelile v Bazoviški gmajni pri vasi Bazovica nad Trstom, danes pa so simbol upora proti fašizmu. S Primorske je bila tudi učiteljica Zora Ausec, ki velja za ustanoviteljico društva in je kot prva predsednica v odigrala ključno vlogo. Njen cilj je bil oblikovati slovenski oddelek na reški osnovni šoli in pridobiti prostore za delovanje društva. Oboje ji je uspelo leta 1950, ki je bilo pomembna prelomnica: kot je 26. septembra napisal Riječki list, so *Slovinci odprli svoj dom in prvo šolo*.

Društvo je v uporabo dobilo prostore dotedanega Kulturnega doma I. rajona Reke Giuseppe Carabino, vilo z vrtom, nekdanje v lasti Milana Gorupa, sina znanega reškega izjemno bogatega poslovneža Josipa Gorupa, doma iz Slavine pri Postojni. Slovenski dom je kmalu postal zbirališče reških Slovencev – tudi celih družin, danes je tu že četrta generacija nekaterih izmed njih –, ki so ga uredili in skrbeli za vzdrževanje predvsem s prostovoljnimi deli. Slovenski dom je bil uradno odprt 23. septembra, dan pozneje, 24. septembra, pa na reški šoli Matteotti – danes je tam fakulteta za pomorstvo – še slovenski oddelek nižjih razredov. Pouk sta prevzeli Zora Ausec, premeščena

iz OŠ Turnić, in takrat komaj osemnajstletna Božidara Božič (por. Hero), kot pripravnica in pozneje dolgoletna profesorica matematike in fizike na srednji tehnični šoli na Reki. Zora Ausec je prošnje za slovenski oddelek pisarila na vse možne naslove, celo do maršalata. Pouk je deloval le tri šolska leta, je pa društvu zagotovil pomemben podmladek in jedro aktivnega članstva, delujočega še danes.

Zora Ausec je društvo povezala tudi z rojaki, zaposlenimi v reškem gledališču. Ti so vodili sekcije in pomagali oblikovati kulturne programe, vse to pa je sčasoma postavilo temelje delovanja v prihodnje. Z gledališčem sta bila povezana tudi legendarni inšpicient Alojz Usenik, zaslužen tudi za vzpon in uspeh dramske skupine KPD Bazovica, in baletna plesalka Sonja Kern Svoboda, ki je skoraj tri desetletja uspešno vodila folklorno skupino in bila dolga leta tudi v vodstvu društva. V sedemdesetletnem delovanju so nastajale različne sekcije, ki so delovale bolj ali manj redno, edina stalnica pa je pevski zbor.

Novo prelomnico je pomenila tudi osamosvojitve Slovenije in Hrvaške, in v razmerah, ko se je čez noč spremenil položaj rojakov na Hrvaškem, je tudi Slovenski dom na Reki dobil novo vlogo. Najprej, ko je leta 1992 kot dobro organizirano slovensko društvo postal sedež krovne organizacije Zveze Slovencev, in zatem s konzularnimi dnevi, srečanji v organizaciji slovenskega veleposlaništva na Hrvaškem, s katerimi je sčasoma postal prepoznavno središče najrazličnejših informacij, povezanih s Slovenijo, predvsem glede šolanja in zaposlitve ter pridobitve državljanstva ali štipendije.

Dejavnost društva je bila vsa leta bogata in pestra, o tem natančno in izčrpno priča monografija Slovenski dom KPD Bazovica, avtoric Barbare in Kristine Riman (2007), izdana tudi v dopolnjeni izdaji v slovenščini (2012). V njej med drugim navajata, da so društvo vodili Zora Ausec (1947–1952, častna predsednica), Hrabroslav Soban (1952–1957), Jože Harej (1957–1961), Drago Rizman (1961–1969, 1972–1978, 1980–1982, 1987–1992, tudi častni predsednik), Avgust Mihevc (1969–1970), Drago Božič (1970–1972), Franc Vodopivec (1972), Ignac Vrabič (1978–1980), Vinko Žibert (1982–1987, 1992–1998), Marjan Keber (1998–2002), Vitomir Vitaz (2002–2010) in Milan Grlica (2010–2013), ki sta mu sledila Jasmina Dlačič (2013–2014) in Zvonimir Stipetič (2014–).

Poleg omenjenih vodilnih predstavnikov so dejavnost društva nasploh seveda soustvarjali številni rojaki – med člani je zapisanih več sto imen in vsem gre zahvala za ohranjanje slovenske pesmi in besede na Reki. Pomembno pričevanje o

KPD Bazovica danes

KPD Bazovica vodi enajstčlanski upravni odbor, ki deluje v naslednji sestavi: od leta 2014 je predsednik Zvonimir Stipetič, podpredsednica Jasmina Dlačič, člani pa so še Milan Grlica, Anita Hromin, Zdenka Jelovčan, Marijana Košuta-Bankovič, Ivo Marušić, Darko Mohar, Damjan Pipan, Barbara Riman in Vitomir Vitaz.

dejavnosti društva so tudi publikacije, med drugimi monografija En človek, celo gledališče, avtoric Barbare in Kristine Riman o gledališčniku Alojzu Useniku, ter zbirka črtic in pesmi z naslovom Kako si mi lepa, dežela domača ... dolgoletnega vsestranskega člana Slavka Arbitra.

Slovenski dom je danes sedež tudi za druge slovenske organizacije, v njem imata poleg obeh svetov slovenske narodne manjšine, na mestni in županijski ravni, svoje prostore še društvo EU korak in reška enota ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja.

KPD Bazovica sodeluje z drugimi slovenskimi društvi na Hrvaškem in v zamejstvu ter BiH, s številnimi organizacijami v Sloveniji, z drugimi manjšinskimi društvi na Reki in širše. Trdno je vpeta v okolje, v katerem deluje, ima pa tudi pomembno povezovalno vlogo, in po tem je danes prepoznavna tako na Hrvaškem kot tudi v Sloveniji.

Zvonimir Stipetič

V društvu danes deluje devet skupin, likovna skupina pa je, tudi zaradi odsotnosti vodje Ade Osmanagić, začasno prenehala delovati.

Mešani pevski zbor (MePZ)

Zborovodja je Zoran Badjuk, predsednik zbora Zvonimir Stipetič. MePZ je najstarejša in osrednja skupina v društvu, deluje od njegove ustanovitve, še pred tem pa je prav petje začelo povezovati rojake. V zboru, ki danes združuje okrog trideset pevk in pevcev – med njimi so tudi vnuki prvih članov –, kot zanimivost velja poudariti, da v njem ves čas poje Jože Grlica - Pepi, o čemer priča tudi njegova pristopnica (!). V sedmih desetletjih se je v zboru zvrstilo enajst dirigentov, po podatkih iz monografije Slovenski dom KPD Bazovica (1947–2007) avtoric dr. Barbare Riman in dr. Kristine Riman je bil prvi Stanko Vola-

rič, sledili pa so Anton Geržinčič, Stanko Jurdana, Stanko Zidarich, Jože Poljanec, Miloš Zlatič, Rajmond Hrovat, Peter Škrjanec, Franjo Bravdica, Maja Dobrila in Zoran Badjuk. Repertoar zbora je bil raznovrsten, poleg slovenskih ljudskih, umetnih, borbenih in nabožnih pesmi so ga sestavljali tudi napevi primorskega, istrskega in dalmatinskega melosa. Zbor pa na program uvršča tudi več pesmi člana društva Slavka Arbitra, ki jih je uglasbil skladatelj Josip Kaplan, rojak iz Lovrana, in med njimi je tudi pesem Bazovica, ki je postala himna društva. Zbor ima za seboj veliko nastopov, tudi v Sloveniji in na tujem, prejel je več nagrad

Fotka Badjuk ali zbor

in priznanj, v prvih desetletjih delovanja pa je na pomoč priskočil celo v nekaterih predstavah v reškem opernem gledališču.

V zboru pojejo sopran Ljudmila Barbalić, Dušanka Bešlić, Zdenka Jelovčan, Jasna Krpan, Ljubica Pugelj, Danica Rajh, Dragica Rizman, Mira Srdoč, Eleonora Udovc, Ana Uljanić in Marcella Vučković; altistke so Nerina Bratovič, Vera Fatović, Boža Grlica, Loredana Jurković, Maja Marijana Kotri, Marija Maržič, Ljubica

Praprotnik, Lucija Sinčić, Marta Šnajdar, Marta Vitaz in Amalija Volk; tenor pojejo Marica Ažič, Eva Ciglar, Jože Grlica, Anita Hromin, Dušan Ilijašić, Bosiljko in Mirjana Kasić, Arsen Maračić, Sonja Ogrinc in Anton Vičević; basisti pa pojejo Romano Bandera, Frane Cvitan, Dragan Došen, Vladimir Gruden, Damir Manžin, Boris Rejec, Savo Sancin in Zvonimir Stipetić.

Dramska skupina

Tudi delovanje dramske skupine sega v prva leta društva, predsednici Zori Ausec je namreč uspelo k sodelovanju pritegniti več slovenskih gledaliških umetnikov, takrat zaposlenih v reškem gledališču. Pomagali so pri režijah in igranju vlog ter vzpostavitvi amaterske dramske skupine društva nasploh. Posebej živahna dejavnost pa se je začela s prihodom gledališkega inšpicienta Alojza Usenika leta 1975, zanesenjaka, ki je skupino neutrudno in uspešno vodil celih 35 let ter postal prava legenda in prepoznavni znak ne le dramske skupine, temveč slovenske skupnosti na Kvarnerju nasploh. Poleg režije in glavnih vlog je običajno odigral tudi vse druge izza odra, avtorici monografije o društvu pa sta o njem napisali tudi monografijo z naslovom En človek – celo gledališče. Na odru društva in drugod se je zvrstilo na stotine predstav, recitalov in nastopov, dramska skupina je prejela več priznanj in nagrad ter svojo

dejavnost uspešno nadaljuje tudi danes.

Vodstvo je jeseni 2010 prevzel Siniša Posarić, leto pozneje Renata Fugošić, danes je umetniški vodja Serdo Dlačić, organizacijski pa Milan Grlica. On je bil v vlogi tatu v zadnji predstavi Niti tat ne more pošteno krasti – na besedilo Daria Foja jo je režiral Serdo Dlačić – v okviru prijave za festival hrvaških ljubiteljskih gledališč marca lani na županijski ravni razglašen za najboljšega igralca. Enako priznanje je za režijo te predstave prejel tudi Serdo Dlačić, na letošnjem zamejskem festivalu ljubiteljskih gledaliških skupin iz zamejstva v Mavhinjah pa je predstava prejela prvo nagrado!

Člani dramske skupine so Ivana Baković, Eva Ciglar, Milan in Nataša Grlica, Ivan Harej, Anita Hromin, Zdenka Jelovčan, Loredana Jurković, Ivo Marušić in Vitomir Vitaz, novi članici pa sta postali tudi Ivona Novaković in Ada Osmanagić.

Planinska skupina

Skupina deluje od leta 2002, prvi vodja je bil danes že pokojni Janko Rizman, zatem Stanko Hrzenjak, od leta 2005 pa jo uspešno vodi Darko Mohar. Šteje okrog petdeset članov vseh generacij, organizira lastne in skupne izlete po Hrvaškem, Alpah in Dolomitih ter se udeležuje pohodov drugih planinskih društev. PS poleg pohodništva prizadevno deluje tudi na kulturnem, izobraževalnem in športnem področju. Tako pripravlja različne razstave svojih članov in z njimi gostuje tudi zunaj društva, gosti avtorje drugih planinskih društev, organizira predavanja na temo naravne in kulturne dediščine ter v goste vabi vrhunske slovenske alpiniste, pripravlja poletne in zimske izobraževalne tečaje, turnirje in druge dogodke. PS je kot članica vključena v PD Snežnik iz Ilirske Bistrice, s katerim tesno sodeluje tudi pri izobraževanju članov, tako se danes lahko pohvali z več izšolanih vodnikov, tudi iz mlajše generacije, kar je nekoliko pomladilo članstvo nasploh. PS je tudi članica krovnih planinskih organizacij Planinske zveze Slovenije in Hrvaške planinske zveze, uspešno navezuje stike s planinskimi društvi na Reki in okolici ter širše, tudi s planinci sosednjih držav, v Sloveniji in na

območju skupnega slovenskega kulturnega prostora ter BIH. Veliko zaslug za to in za zanimivo, vsestransko usmerjeno dejavnost pa ima zlasti sedanji vodja.

V PS so včlanjeni Slavica Afrić, Diana in Mario Aničić, Điljo in Milena Arbula, Ago in Silvina Babahmetović, Ivana Baković, Anita, Jadranka in Zoran Bistričić, Alemka Blažić, Zinka Božiček, Jelena Cinotti, Emilija in Bojan Cvetkovič, Lili Čargonja, Stella Černjar, Dubravka Dijanić, Jasmina Dlačić, Marino Dubrović, Milivoj Filipović, Matija Golub, Ingrid in Mladen Gra-

bovac, Andrej, Milan in Nataša Grlica, Mira Gržić, Anita Hromin, Slavko Ivančić, Dionis Jurić, Vlado Kobas, Dušan Kos, Milena Licul, Jasna Linčić-Kostrenčić, Marina Petra Lončar, Branka Martinović, Ivo Marušić, Ksenija Mrkela, Andrej in Darko Mohar, Lidija Tuškan-Mohar, Gorana Pecirep, Damjan, Jasna in Vojko Pipan, Branka Radišić, Dragić in Maja Rosič, Boris in Marija Rumac, Nevenka in Suad Saltović, Jelica Stipković, Ivica in Jasna Tota, Lučano Verbanac, Zdenka Kallan-Verbanac, Čedomir in Marcella Vučković, Slavica Vučković-Bačić in Maja Žuvela-Stipetić.

Folklorna skupina

Vodja je Nataša Grlica, nastope pa spremljata harmonikar Ivan Simić in basist Ivan Harej.

Slovenski narodni plesi se na odru društva plešejo vsa leta, organizirano močneje od leta 1971 in pod strokovnim, skoraj tridesetletnim vodstvom baletne plesalke reškega gledališča Sonje Kern-Svoboda, ki je, mimogrede, skrbela tudi za koreografijo obilice dramskih predstav. V osemdesetih letih je bila posebej uspešna skupina mladih, iz katere je izšlo kar osem zakonskih parov in je postala tudi nekakšno jedro društva. Za svoje nastope, od valčkov in polke do klasičnih in sodobnih plesov, so prejeli vrsto priznanj. Sonja Kern-Svoboda je vodila tudi otroško skupino, ki je nastopala do konca devetdesetih let.

Današnja FS aktivno deluje od leta 2008, predvsem na pobudo vodje Nataše Grlica in zagnanega članstva. V osemnajstčlanski sestavi so tudi trije moški plesalci, na repertoarju pa so spleti gorenjskih in prekmurskih ter istrskih in slavonskih plesov, v

koreografiji Alenke Juretić iz KUD-a Zvir iz Jelenja, Sandre Farkaš iz FD-ja Pazin in Martine Mičetić ter Gabrijela Funarića iz opatijskega KUD-a Zora. Zavrtijo se tudi v sklepnem kolu iz opere Ero z onega sveta Jakova Gotovca na koreografijo, ki jo je po spominu na prvo postavitve s koreografijo iz gledališča priredila Nataša Grlica. Različne plese predstavijo v ustreznih narodnih nošah, sicer pa nastope pogosto popestrijo tudi s svojim petjem.

FS sestavljajo Branko Arbanas, Ivana Baković, Jadranka Bistričić, Zinka Božiček, Stella Černjar, Jasmina Dlačić, Zvezdana Gregoran, Martina Grlica, Nataša Grlica, Leonida Kalčić, Ivica Kurjega, Nevenka Saltović-Mudrić, Nenad Panić, Elizabeta Prelovac, Marija Sučić, Jasna Tota, Diana Veršić, Marcella Vučković, Nina Vučković in Slavica Vuković-Bačić, glasbena spremljava pa sta Ivan Simić in Ivan Harej.

Fotografska skupina

Ustanovljena je bila leta 2006 pod mentorstvom reškega umetniškega fotografa Istoga Žorža in se prvič javno predstavila junija tistega leta. Danes šteje devet aktivnih članov, več let jo je zavzeto in uspešno vodila Anita Hromin, ki je za svoje dosežke prejela tudi nagrade in priznanja. To dolžnost je spomladi letos prevzel Andrej Hromin.

Skupina spremlja dogajanje v društvu, skrbi za arhiv fotografij v društvu in glasilu Sopotja, daje pobude in organizira (na) tečaje, razstave in gostovanja, pogosto skupaj z drugimi skupinami društva, pripravlja strokovne ekskurzije, se predstavlja v slovenskih društvih na Hrvaškem in manjšinskih ter drugih organizacijah na Reki, vključuje v številne reške projekte in sodeluje s sorodnimi društvi na Reki in okolici, v Sloveniji ter z rojaki v zamejstvu in BiH.

V preteklem desetletju je skupina tako pripravila več kot petdeset razstav, samostojnih in skupnih, Anita Hromin pa tudi več razstav planinske skupine, da bi širšemu članstvu društva tako prikazala utrinke z izletov. Fotografsko skupino sestavljajo Đilio Arbula, Milena Arbula, Mirjana Brumnjak, Dubravka Dijanić, Andrej Hromin, Anita Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar, Ira Petris, Robert Trmošljanin in Istog Žorž.

Glasbena skupina

Glasbena dejavnost je bila v društvu organizirana leta 1950, kot harmonikarska sekcija na pobudo Gvidona Misleja, tudi njenega uspešnega vodje do leta 1967, ko ga je na tem mestu nadomestil Rajmond Hrovat. Organizirani nastopi so zabeleženi do prireditve ob tridesetletnici društva februarja 1978. Sedanja glasbena skupina deluje pet let, nastala je na predlog urednice Sopotij in z uspešno izpeljano pobudo Ivana Hareja, tudi mentorja, v njej igra osem članov, solistka pa je Zdenka Kallan-Verbanac. Skupino vodi Andrej Mohar, izbor različnih instrumentov (kitara, bas kitara, klaviatura, mandolina, blok flavta, cajon in razna tolkala) omogoča raznovrsten repertoar, ki ga trenutno sestavlja več kot dvajset pesmi

različnega žanra. Ta pravi ljubiteljski bend si je nadel ime Mimo ritma, vendar so njegovi nastopi že zdavnaj začeli dokazovati prav nasprotno. K temu je vsekakor pripomoglo tudi glasbeno izobraževanje skupine z mentorjem Ivanom Harejem, učne ure pa so predvidene tudi v prihodnje in vključene v redno dejavnost skupine. Mimo ritma za zdaj nastopa v društvu in bogati različne dogodke drugih skupin, v načrtu pa ima tudi pripravo programa za samostojne in celovečerne nastope v javnosti. Člani so Zinka Božiček, Dubravka Dijanić, Nerina Bratović, Dionis Jurić, Zdenka Kallan-Verbanac, Andrej Mohar, Predrag Smajla in Maja Žuvela Stipetić.

Mladinska skupina

Mladi so bili tako ali drugače vedno navzoči v društvu, živahna dejavnost je bila opazna predvsem v času kluba slovenskih študentov v šestdesetih letih in dvajset let pozneje z generacijo, uspešno predvsem v folklori. Sredi devetdesetih let se je oblikovala skupina študentov pod vodstvom Senada Verema; vanjo so se občasno vključevali mladi, ki so se šolali na Reki ali v Sloveniji, s slednjim pa je bil povezan tudi klub reških študentov v Sloveniji, t. i. KRŠ. Mladinska skupina je začela delovati organizirano pred dobrim desetletjem, danes jo vodi Ivona Novaković, združuje pa devetnajst članov mlajše generacije. Srečujejo se vsak mesec, po potrebi oz. kot pomoč ob različnih večjih dogodkih v društvu pa tudi pogosteje. Družijo se z željo spodbujati in uresničevati svoje ustvarjalne zamisli, krepi sodelovanje z drugimi skupinami v društvu in vezi z vrstniki ter društvi v Sloveniji in zamejstvu nasploh. Organizirajo različne dogodke na temo kulture, športa in manjšinskih pravic ter delavnice za najmlajše, sodelujejo z glasilom Sopotja, v zadnjem letu pa navezujejo tudi stike na mednarodni ravni. Del redne dejavnosti so zelo

priljubljeni vsakoletni izleti v Slovenijo, ki udeležencem prinašajo nova spoznanja o njeni bogati kulturni in naravni dediščini. Člani so Ivana Baković, Marina Bubnić, Roberta Cetina, Eva Ciglar, Ana Čivić, Jasmina Dlačić, Dora Gabriel, Matija Golub, Andrej Grlica, Natali Iskra, Staša Iskra, Iva Jerković, Andrej Mohar, Ivona Novaković, Ada Osmanagić, Damjan Pipan, Lara Simčić, Enrica Tomljanović in Diana Veršič.

SRSKI

Skupina za raziskovanje slovenskega kulturnega izročila (SRSKI) je najmlajša skupina v društvu, nastala leta 2015 z željo, da bi udeleženci po obiskovanju dopolnilnega pouka slovenščine še naprej proučevali slovensko kulturo in običaje ter spoznanja prenesli med širše članstvo.

Skupino vodi profesorica glasbene kulture Gloria Segnan, članice pa so še upokojenka Lili Čargonja, Zdenka Kallan-Verbanac in Gorana Pecirep ter občasno Marina Pavlič. S skupnim nastopom so se večkrat predstavile v domačem in drugih slovenskih društvih, v etnološki zbirki rodbine Čop Palčava šiša v goranski vasi Plešče, pri društvu upokojenih pedagoških delavcev Slovenije v Ljubljani. Zelo jih veseli, da se je ob letošnjem jubileju društva rodila ideja o predstavitvi vseh skupin v koledarju za leto 2018. Kot so zapisale ob fotografiranju, "smo imele srečo, da smo za našega fotografa dobile Darka Moharja. Dogovorili smo se, da se najdemo zgodaj zjutraj, tik po sončnem vzhodu. Darko je imel načrt, kje in kako nas bo posnel, ker je želel pokazati, kaj naša skupina predstavlja. Prijazno nas je popeljal na različne lokacije po našem mestu in znova nas je navdušila lepota Reke, ki jo zaradi hitrega življenjskega utripa ne opazimo vselej. Naša navzočnost je izzvala radovedne poglede mimoidočih. Malce smo se počutile važne in ta lepi dan končale z nasmehom."

DPS

Dopolnilni pouk slovenščine (DPS) v društvu poteka od šol. l. 1993/94, organiziran je v sodelovanju s pristojnim slovenskim ministrstvom in Zavodom Republike Slovenije za šolstvo, ki zagotavlja tudi večino potrebne literature. Prva učiteljica je bila mag. Marija Donadić, po petnajstih letih sta jo do šol. l. 2014/15 zamenjali učiteljici, napoteni iz Slovenije: najprej za dve šolski leti Mojca Podobnik in zatem Dragica Motik.

Jeseni 2015 je DPS v društvu prevzela učiteljica Vida Srdoč in po dveh desetletjih raznovrstnega poučevanja slovenščine s svojimi izkušnjami zdaj uspešno bogati tudi ta pouk.

DPS poteka večkrat tedensko, v več skupinah, oblikovanih glede na predznanje udeležencev. Ti so različnih starosti, od osnovnošolcev in dijakov, ki se želijo vpisati na slovenske univerze, do študentov in (ne)zaposlenih različnih poklicev. Vsako jesen se prijavi več kot trideset udeležencev, za šol. l. 2017/18 prijave še potekajo.

18. novembra osrednja slovesnost ob sedemdesetletnici KPD Bazovica

Osrednja slovesnost je potekala 18. novembra v HKD, kjer so obiskovalce sprejele članice mladinske skupine v slovenski narodni noši, za glasbo je skrbel Trio Lipa istoimenskega društva iz Buzeta, v preddverju pa je bila tudi na ogled dokumentarno-fotografska razstava o dejavnosti društva. V dvorani, polni do zadnjega sedeža, so navzoče nagovorili predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetić, predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc, reški župan Vojko

Obersnel, namestnik primorsko-goranskega župana Petar Mamura, saborska poslanka albanske, bošnjaške, črnogorske, makedonske in slovenske narodne manjšine Ermina Lekaj Prljaskaj, slovenska veleposlanica na Hrvaškem dr. Smiljana Knez in minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc. Poudarili so predvsem vpetost društva v okolje in njegovo povezovalno vlogo.

V program, ki sta ga vodila tajnica in koordinator kulturnih

dejavnosti KPD Bazovica, Eva Ciglar in Vitomir Vitaz, je s pesmima Mi smo ubežniki in Zdomec uvedel MePZ pod vodstvom Zorana Badjuka. Folklorna skupina pod vodstvom Nataše Grlica se je zavrtela v Potrkani polki in pozneje v sklepnem kolu iz opere Ero z onega sveta Jakova Gotovca, glasbena skupina pa je zaigrala in zapela Dan ljubezni in Slovenija, od kod lepote tvoje. Operni pevec Luka Ortar je ob klavirski spremljavi Ane Antonelli zapel samospev Pojdem na prejo, posebej pa so na odru razveselili malčki iz poletne šole v KPD Bazovica, ki jih je za nastop s Kekčevo pesmijo pripravila učiteljica Sandra Gru-

denić. Ob koncu programa se je Zvonimir Stipetić zahvalil vsem, ki so sedem desetletij prizadevno ohranjali slovensko pesem in besedo ter soustvarjali bogato dejavnost društva. Za dolgoletno in uspešno delo je dvanajstim članom, dejavnim četrtr stoletja in več, podelil zlata priznanja in plakete, posebej pa se je Zvonimir Stipetić – skupaj z dvorano – zahvalil pevcu Jožetu Grlici - Pepiju, ki skupaj z društvom in zborom praznuje sedemdesetletnico neprekinjenega delovanja!

Večer se je po nastopu MePZ s himno Bazovica in Venčkom slovenskih ob pesmi in plesu nadaljeval v veselem druženju.

Zlata priznanja

Zlato priznanje za dolgoletno in uspešno sodelovanje so prejeli Jože Grlica - Pepi za 70 let, Loredana Jurković za 70 let, Marta Vitaz za 69 let, Dragica Rizman za 68 let, Boža Grlica za 65 let, Zdenka Jelovčan za 67 let, Boris Rejec za 57 let, Vitomir Vitaz in Milan Grlica za 49 let, Nataša Grlica in Sonja Ogrinc za 39 let, Andrej Grlica za 31 let ter Stanislav Požar in urednica Sopotij za dolgoletno uspešno sodelovanje.

Za dolgoletno uspešno sodelovanje je KPD Bazovica zlata priznanja podelila tudi Zvezji slovenskih društev na Hrvaškem, Mestu Reka, Primorsko-goranski županiji, Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Veleposlaništvu RS v RH, Ermina Lekaj Prljaskaj pa ga je dobila v znak pozornosti, ker se je odzvala vabilu.

Jaka Čop, fotografski poet gora

V okviru jubileja društva in tudi planinske skupine je bila 20. novembra v galeriji Principij odprta desetdnevna razstava fotografij Jake Čopa, organizirana v sodelovanju s Slovenskim planinskim muzejem (SPM) iz Mojstrane.

S krajšim nastopom in pesmijo Planinska je program napovedal MePZ KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka, navzoče v galeriji, znova premajhni za vse obiskovalce, je pozdravil njen vodja Borislav Božič, predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetič je spomnil na obletnico in na kratko predstavil društvo, predstavnici SPM, direktorica Irena Benedičič in kustosinja Saša Mesec, pa sta spregovorili o sodelovanju z rojaki na Reki in razstavi, ki je nastala ob stoletnici rojstva Jake Čopa. V muzeju v Mojstrani so to med drugim proslavili tudi z izdajo monografije Fotografska pesem Jake Čopa, ki je bila na vpogled in na prodaj tudi na reški razstavi. V njej je zbranih sto najboljših, najznačilnejših in najbolj znanih črno-belih fotografij iz petih Čopovih monografij. Izbor je pripravil Jože Mihelič, priznani slovenski naravovarstvenik, alpinist, fotograf, pedagog in dolgoletni vodja službe za izobraževanje in naravovarstveno vzgojo v javnem zavodu Triglavski narodni park. Jože Mihelič je bil tudi gostujoči predavatelj na razstavi, na kateri je z zanimivo pripovedjo, osebnim pričevanjem in fotografijami iz omenjene monografije obiskovalcem kar najlepše približal delo in življenje legendarnega Jake Čopa.

Gostom iz Slovenije, vsem sodelujočim pri razstavi in obiskovalcem se je ob koncu zahvalil še vodja planinske skupine Darko Mohar, ki je, upravičeno, kar žarel od zadovoljstva nad uspešnim večerom.

Jaka Čop

Jaka Čop (1911–2002), legendarni fotograf in ljubitelj slovenskih gora, je prepotoval in prehodil Alpe in vso Evropo, obiskal tudi Ameriko, njegov sopotnik na vseh poteh pa je bil fotografski aparat. Kustosinja SPM Saša Mesec je v vabilu, ki ga je oblikoval Andrej Hromin, med drugim zapisala, da je bil "član Turistovskega kluba Skala, ki na vrhunsko raven ni dvignil le slovenskega alpinizma, temveč tudi umetniško fotografijo... Po drugi svetovni vojni je svoje fotografije predstavil na več kot 60 samostojnih ter številnih skupinskih domačih in mednarodnih razstavah umetniške in planinske fotografije, objavljala pa jih je tudi v različnih strokovnih knjigah, časopisih in revijah doma in po svetu... Z beleženjem narave, kulturne krajine in kmečkih opravil imajo 'Jakčeve' fotografije poleg estetske tudi veliko dokumentarno vrednost – lahko jih občudujemo v njegovih monografijah Svet med vrhovi: Julijske Alpe (1962), Raj pod Triglavom (1968), Viharniki (1970) Kraljestvo Zlatoroga: Julijske Alpe (1989), Slovenski kozolec (1993) ter Trenta in Soča: doline, gore in ljudje (1996).

Tudi ti si angel, humanitarna slikarska razstava

Prireditvam se je pridružila tudi razstava sodobnega slovenskega umetnika Janeza Štrosa v prostorih KPD Bazovica. Večer se je začel s krajšim nastopom klape Kvarner, zatem pa je Eva Ciglar, ki je povezovala program, povabila obiskovalce k ogledu humanitarne razstave in abstraktnih del v olju na platnu, "ki nam dajejo krila, da pomagamo leteti tudi tistim, ki sami ne morejo," je poudarila. Predstavila je umetnika, ki ima za seboj več razstav doma in na tujem, od Dunaja, Rotterdama do Londona in Pariza, in bil za svoje ustvarjanje večkrat nagrajen, tudi v tujini (Bruselj, Cannes ...). Povedala je, da je namen dogodka humanitarne narave, kot darilo za prostovoljni prispevek pa so obiskovalci prejeli knjigo s fotografijami slik Janeza Štrosa. Izkupic ek je bil v celoti namenjen oddelku za otroke s posebnimi potrebami v reškem vrtcu Turnič. Za pobudo se je navzočim zahvalila tudi ravnateljica reških vrtcev Davorka Guštin in pohvalila sodelovanje s KPD Bazovica, ki je vključena tudi v potek Igralnih uric v slovenščini v vrtcu Bulevard, ter

izrazila upanje, da bodo te dobra priprava za celodnevni slovenski vrtec v prihodnje.

Na kratko se je predstavil tudi Janez Štros, povedal, da slika od leta 2002, prvo razstavo pa je imel leta 2012. Izdal je tudi dve knjigi, druga je bila na voljo v KPD Bazovica, in to pred predstavitevjo, napovedano sicer za 3. december v Ljubljani. Med obiskovalci razstave je knjiga vzbudila veliko zanimanja, številni so avtorja prosili tudi za posvetilo.

Praznično prilogo pripravila in uredila urednica Sopotij

Pouk slovenščine v osnovnih šolah in društvih

Začetkom šolskega leta se je začel tudi dopolnilni pouk slovenščine (DPS): v KPD Bazovica na Reki ga vodi učiteljica Vida Srdoč, v Čabru, Trstju in Prezidu pa od septembra letos poteka pod vodstvom Mirjane Žagar. Nadaljuje se tudi pouk slovenščine, organiziran po hrvaški manjšinski zakono-

daji, po t. i. modelu C. Na Reki poteka na OŠ Kozala – poučuje ga Sandra Grudenič, in OŠ Pečine, kjer ga vodi učiteljica Andrea Šlosar, ki poučuje tudi na OŠ Dr. Andrije Mohorovičiča v Matuljih.

Sicer pa se pobude za učenje slovenščine nadaljujejo: poleg Buzeta, kjer pouk po modelu C v OŠ Vazmoslava Gržalje vodi Andrea Šlosar, DPS v društvu Lipa pa tajnica reške Bazovice, Eva Ciglar, so "reške" moči na delu tudi v puljskem društvu Istra, v katerem DPS vodi Vida Srdoč, v tem šolskem letu pa je prevzela tudi DPS v društvu Ajda v Umagu in prostovoljni pouk slovenščine na tamkajšnji OŠ Marija in Lina.

Slovenščina bo do konca leta uvrščena tudi na urnik štirih obmejnih osnovnih šol v Medžimurju – v Štrigovi, Selnici, Svetem Martinu na Muri in Murskem Središču – z učiteljico iz Slovenije, Anejo Cafuta, medtem ko se v Varaždinski županiji podobno, s slovenskim kadrom, nadaljuje pouk slovenščine v sedmih obmejnih osnovnih šolah.

Bralne delavnice v Narodni knjižnici Ivana Žagarja v Čabru

V okviru čezmejnega projekta Spoznati se moramo, da bi se spoštovali so 19. oktobra v knjižnici potekale bralne delavnice, ki so se jih udeležili tudi učenci DPS v Čabru, Trstju in Prezidu. Namenjene so bile predvsem predšolskim otrokom, a odprte tudi za krajane. Srednješolci so na delavnici pripravljali

scenarij za kulturno prireditev, najmlajši so prisluhnili branju slikanice *Beli muc in črni muc* avtorice Helene Kraljič, učiteljica Mirjana Žagar pa je z osnovnošolkami izvedla lutkovno predstavo *Rdeča kapica*. Poleg učiteljice je udeležence delavnic usmerjala tudi ravnateljica knjižnice Sintija Žurga Paripović. Dogodek je bil uspešen, predvidena ura obiska v knjižnici se je zaradi velikega zanimanja podaljšala za dve dodatni uri, v katerih so najmlajši z risbami upodabljali pravljice, večji otroci pa raziskovali slovenski kotiček.

2. novembra pa je bil v knjižnici, tudi v okviru čezmejnega sodelovanja, organiziran medkulturni dialog, ki ga je vodil Marko Smole, vodja Etnološke zbirke rodbine Čop Palčava šiša. Žal na dogodek kljub zanimivi temi, *Zgodbe iz našega kraja*, ni bilo velikega odziva. Obiskovalci so prisluhnili nenavadnim legendam in zgodbam o čarovnicah, mračnikih, *spaminah* (narečni izraz za umrle, ki se vračajo, a mogoče jih je le *slišati*, ne pa tudi *videti*) in podobno.

Povzeto po zapisu Mirjane Žagar

Iskanje

Vsaka pripoved se začne z "nekoč, v davnih časih", zato tudi jaz začnjam svojo misel še pred svojim rojstvom. Gotovo ste slišali otroke, ki vam nedolžno rečejo: "Ko sem bil velik ..." Zato sem sklenila, da sem, "ko sem bila velika", že živela v Reki.

Vem samo, da je moja ljubljena stara mama Francka izjavila (z molkom v rokah), ko sem brez pozdrava odšla na Reko: "Vedela sem, da bo nazadnje le šla tjakaj ..."

Vem, da je bila žalostna zaradi mojega odhoda, je pa le vedela, da tako mora biti, da so me čudne niti usode vodile na to pot.

Ta naša Francka, včasih smo se hecali z njo in jo klicali Frančiška – rimska vdova, je bila resnično kot svetnica in nas je vse skupaj držala pokonci. Imela je celo dva moža; eden je hitro umrl, drugi je pa, pomislite, prišel v Novo mesto nazaj z Reke, vrnil se je na Dolenjsko po vseh burjah in tam našel precej mlajšo našo staro mamo. Služila je v znani novomeški gostilni pri sestri starega očeta, ki se je z Reke vrnil brez očesa. Videla sem na fotografiji, kako stoji ob stari mami s črno prevezo. Prisluškovala sem pogovorom odraslih in ujela zgodbe in spomine, ki so se dotikali moje družine.

Menda je naš stari oče, Lojz - Slavko, imel na Reki sina (žal sem pozabila ime), ki je izginil nekje v Etiopiji kot italijanski vojak v I. sv. vojni.

Zdaj vem, da je bila v tistih časih navada, da so mladi ljudje iskali srečo po svetu, zato je naš stari oče odšel tudi na Reko, kjer je živela njegova sestra Ana z možem Madžarom in otroki na italijanskem delu; čez mejo, na Sušaku pa brat Lojz - Slavko, naš stari oče. In na meji – mostu – so se topli (Slavko je bil v tajni policiji jugoslovanske monarhije), tako je zgubil oko. Skozi življenje je šel pustolovsko; lahko bi mirno živel kot dober krojač z drugimi obrtniki, a je rajši igral violino in s kartanjem preganjal čas. Lahko si mislim, kakšni so bili dnevi (in noči) na takratni Reki, igranje violine, kozarci, karte ... ženske.

Ko se je poročil s Francko v Novem mestu, se ni preveč umiril; napravil je krasno moško obleko, plašč, dobiček pa je odšel za pijačo in karte. S seboj pa je prinesel slike sestrine družine, ki je ostala na Reki. Teta Ana je imela, mislim, pet otrok – tri hčerke in dvojčka, Roma in Rema. Donedavna nisem vedela, da je Romolo Venucci pravzaprav bratranec moje mame, ni bilo nobenih stikov in bog ve, ali je g. Ana sploh vedela, kaj je s sorodniki na Dolenjskem. Vmes je spet bila vojna. Samo te slike z Reke, ki sem jih dobila šele po smrti svoje mame. Nikoli se ni sprijaznila z dejstvom, da sem izbrala svoj košček neba nad Reko, in tu sem našla svoj kamen, kamor bom položila glavo in se za vekomaj spočila.

Krog se je zaprl, sklenil, stari oče, njegova sestra Ana in jaz, nikogar ni več, ki bi povezoval Reko z Dolenjsko.

Reka, ki me je sprejela kot dobra mačeha, podarila mi je nepozabne sončne dneve, številne neprespane noči, ko sem se počutila zavrženo, in jutra, ki so prinašala lajšanje od obupa.

Srce je prepolno hvaležnosti za vsak nasmeh ljudi, ki jih srečujem skozi življenje, zdaj v svoji reški jeseni se, skrivno kot zaljubljenka, spominjam svoje novomeške spomladi.

Pisatelj je še kako imel prav, ko je ugotovil, da so vsi ljudje bratje.

Metka Benussi

Ana Rostand, por. Wnoucek, s hčerkama Ilono in mlajšo Vilmo ter dvojčkoma Remom in Romom (fotografirano okrog leta 1910 v nekdanjem hotelu Hungaria, danes Krešimirova 14). Osebni arhiv Metke Benussi.

4.–5. september, Pomembne ženske na Reki in v okolici v 19. in 20. stoletju

Center za participacijo žensk v družbenem življenju je na reškem Korzu predstavil publikacijo, ki jo je na pobudo te organizacije napisala reška umetnostna zgodovinarica mag. Daina Glavočić. Predstavlja 53 žensk, zapisanih v reški zgodovini na številnih področjih, kot so šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo, ohranitev kulturne in zgodovinske dediščine, znanost, novinarstvo, književnost, industrijski razvoj in politika. Avtorica meni, da je to začetni korak za nadaljnje raziskovanje, da bi ženske, ki so razvoju mesta vtisnile pečat, ostale zapisane. Pričakovati je drugo izdajo knjige, dopolnjeno z življenjepisi in delom še vrste drugih izjemnih žensk. Omenjena publikacija med drugimi predstavlja tudi rojakinje, slikarko Boženo Vilhar, igralko Dragico Stiplošek Pregarc in zdravnico dr. Vereno Kogoj - Bakić. | Marjana Mirković

Marjana Mirković
47

S predstavitev. Foto: Marjana Mirković

18. oktober, Zgodovina Čabranskega predstavljena na Reki

Avtor Slavko Malnar, prizadevni raziskovalec krajevne zgodovine, je drugo izdajo svojega obsežnega in nagrajenega dela dopolnil z novimi podatki in obravnavo obdobja od leta 1945 do danes. Na predstavitvi v Narodni čitalnici na Trsatu so o knjigi spregovorili urednik Ivan Janeš, tudi predsednik podružnice Matice Hrvatske (MH) v Čabru, ki je založnik, ter dr. Željko Bartulović in avtor. V imenu organizatorja, Društva Go-

ranov, je navzoče pozdravila predsednica Mirjana Rački, goranski kantavtor in harmonikar Matija Turk pa je večer obogatil s krajšim nastopom. Slavko Malnar je tudi tokrat prejel več čestitk in pohval za pomembno delo, ki je vpogled tudi na policah KPD Bazovica. Dogodek je potekal v okviru 175. obletnice MH, 140 let MH v Čabru in 25 let obnovljene MH v Čabru. | Marjana Mirković

20. oktober, Andreja Malta na Reki

V reški knjigarni Ribook je gostovala zadrška književnica Andreja Malta, rojakinja, ki piše v slovenščini in hrvaščini, objavlja v več časopisih in revijah, sodeluje na srečanjih in je dejavna v SKD Lipa v Zadru. To je založilo tudi njeni dvojezični knjigi Po stezah spominov (2013) in Vsakdanje stvari (2015), dve njeni deli je izdala tudi reška založba Studio TiM, *Lica i naličja ljubavi* in *Moja mačka Bella... (radila je što je htjela)* Moja mačka Bella ... je počela, kar je hotela), ki jo je predstavila tudi na Reki. Zanimiv večer sta obiskali tudi študentki reške filozofske fakultete Tena Levatić in Lucija Žic, ki obiskujeta predavanja dr. Barbare Riman o slovensko-hrvaških vezeh. Obe je Andreja Malta s svojim delom navdušila, predvsem z odlično hrvaščino in smislom za humor, in po njenem mnenju je "pesniška zbirka, pravzaprav pripovedka v stihih, lepa berljiva, zelo spodbudna za razvoj empatije do živali in za razmislek

o njihovem pomenu za naše življenje, ki ga te vsekakor plemenitijo".

Proslava, ogledalo društva. Oboje odlično.

Dober dan, dragi člani Kulturno-prosvetnega društva Bazovica,

ko tole pišem, sta minila dva tedna, odkar ste praznovali svojo 70. obletnico, in še vedno me ni zapustilo čisto veselje nad vašo proslavo v kulturnem domu na Sušaku. Res, po dolgem času sem bila priča bogati, pestri in lepi prireditvi. Bravo! Še govorcem sem vsem z zanimanjem prisluhnila, kaj šele vam, pevcem, vašim kekcem, igralcem, glasbenikom, plesalcem, fotografom, planincem ... Ni bilo treba dosti govoriti, kaj je počelo 70 let in kaj počne društvo Bazovica danes. Je bilo vse "napisano", še bolj pa "narisano" kar na odru.

To vam (in nam, gostom) je lepo povedal tudi vaš župan Vojko Obersnel, ki očitno dobro pozna vaše društvo. Ki razume, ki ima širino, ki zna, ki spoštuje in ki se zmore tudi pohecati. Če bi imela naša Ilirska Bistrica enega vsaj malega Obersnela in ne tako "ljudino", kakršen je vaš Obersnel, bi bila jaz vsaj tako zadovoljna, kot sem bila z vašo proslavo in z njim, njegovim govorom na njej.

Če bi ga imela, bi skupaj z vami komaj čakala leto 2020, ko boste postali meščani evropske kulturne prestolnice in ko, sem prepričana, bo Reka zasijala! Obersnel vas je, tudi kot društvo, ki zna povežati vse manjšine, živeče na Reki, povabil k sooblikovanju praznovanja. In če bi v Bistrici imeli vsaj en'ga Obersnelčka, bi bili gotovo tudi mi oziroma naša lokalna skupnost skupaj z vami del vašega praznovanja ob nazivu evropska kulturna prestolnica. Ah! Tako pa se, od Reke oddaljeni le kakih 15 kilometrov zračne črte, našim županom iz njihove teme sploh ne svita, kako bogato, pestro in lepo bi lahko bilo sodelovanje ne samo z vami, člani društva, pač pa sodelovanje nasploh z Reko, Opatijo, njunim zaledjem in vso Primorsko-goransko županijo.

A v tolažbo: tudi v tem pogledu so navadni smrtniki Bistričani že zdavnaj prehiteli svoje župane in njihovo večino v občinskem svetu. Mi vemo: ko je sneg, se gre lahko smučat na Platak, fešt na vaši strani meje nikoli ne zmanjka, v kino ni treba v Ljubljano ali Koper, najbližji je na Reki, na poletno prireditev pod zvezdnim

nebo se gre na grobniški grad ali v Kastav, po dobro knjigo hrvaških, srbskih, bosanskih ... piscev ni treba potovati v Zagreb, dovolj je skočiti v eno izmed knjigarn na reškem Korzu. Da ne govorimo o nedeljskem sprehodu po lungo mare od Vološkega do Lovrana ali o vrhunski malvaziji v lokalih. In kako lepo bi bilo na primer, če bi vam na vaš oder za 70. rojstni dan prišel čestitat kdaj tudi kak naš župan.

No, pa pridite tudi vi kdaj k nam. Z vašim Darkom, ko pride na primer na kako odprtje planinske fotografske razstave. Pridite kako uro prej, da vam bomo razkazali, kako bo kmalu zasijala naša Bistrica. Videli boste gradbišče na glavni cesti, na katerem na 100 metrih mencajo že od konca junija. To je tam, kjer je zdravstveni dom in kjer so zaradi parkiranja posekali kopico velikih dreves in spotoma zmikastili platane, ki so vendarle ušle umoru. Te sreče pa nista imeli stari platani na novem gradbišču nižje ob isti cesti pri "blagovnici", kjer bo nastalo krožišče, ki ga nihče ne potrebuje. Velikih, starih dreves preprosto ni več. V tišini, inkognito, so nas zapuščala vse poletje. Mi nismo kot v Parizu, kjer kostanje in platane zlahka prenašajo že stoletja. Mi smo moderni, mi podiramo, asfaltiramo in parkiramo. V mestnem parku, ki ga je, kot marsikateri bistriški drevored, s številnimi eksoti na mestnem smetišču, zasadil pred desetletji, v nazadnjaškem socializmu, uredil Viljem Kindler, smo dobili plastična otroška igrala. Nato smo ta zavarovali še z ograjico ob umetnem jezercu, da nam deca ne pocepa med zlate ribice. Nismo na primer novih plastičnih igral postavili na elitno mestno lokacijo za Domom na Vidmu, kjer je nekdanje vrtec in kjer bi lahko še vedno bil park. Ne, podrli smo vrtec, plato pa zalili in asfaltirali v ogromno in 95 odstotkov časa prazno parkirišče. Kjer pa že stojijo stara igrala za otročad, na mestu nekdanjega drugega vrta, bomo dobili menda Lidl. Samo Lidl nam namreč v Bistrici poleg parkirišč še manjka! Starši iz sosednjih blokov svojo deco lahko vozijo na plastična igrala v Park Viljema Kindlerja, starci, ki jim ne privoščimo ne zelenic ne klopi, sploh pa so v napoto na parkiriščih, pa naj ostanejo kar doma pred tevejčki.

Za novo parkirišče so naši šefi poskrbeli tudi v unikatno, s cestnimi ovirami oblikovanem krožišču pri pošti. Z asfaltom so zalili prejšnjo (zanikrno) zelenico. Volitve bodo kmalu in res nas je strah tega bistriškega razvoja. Trepetamo za staromodne platane na železniški postaji, ki jeseni smetijo asfalt pod njimi, ogromne Kindlerjeve indijske oreškarje v parku, ki utesnjujejo plastična igrala, nemožerne kostanje na placu, pod katerimi bi se, na mestu kjer še stoji spomenik obešenim v NOB, lahko uredilo še kako parkirišče.

Pri nas doma parkirišč in asfalta nikdar dovolj, po kulturo pa bomo še naprej hodili na primer k vam. In si želeli, da bi dobili vsaj en'ga majhnega Obersnelčka!

Dragica Jaksetič, dragicajaksetic@gmail.com

Dragica Jaksetič

Foto: Dionis Jurić

Foto: Anita Hromin

Foto: Mirjana Brumnjak

Foto: Đilio Arbula

Foto: Milena Arbula